

AZ EGYMÁSBA
ÍRT SZÍVEK
SZENTÉLYE

CSALÁDOK A CSALÁDÉRT EGYESÜLET

AZ EGYMÁSBA ÍRT SZÍVEK SZENTÉLYE

AZ EGYMÁSBA
ÍRT SZÍVEK
SZENTÉLYE

CSALÁDOK A CSALÁDÉRT EGYESÜLET
ÓBUDAVÁR, 2024

A kiadványt szerkesztette:
Soós Viktor és Zsuzsi

ISBN 978-615-5490-25-5

Lektorálta:
Bodó Marci és Rita
Török Péter és Orsi

A fényképeket összegyűjtötte:
Bodó Marci és Rita, Karikó Éva, Kuslits Levente,
Papp Ármin, Szabó Bálint és Anna,
Tóth Balázs és Tóthné Marek Eszter,
Török Péter és Orsi

Nyomdai kivitelezés: VAREG Hungary Kft.
Felelős vezető: Egyed Márton ügyvezető igazgató

Tartalom

Bevezető (Soós Viktor és Zsuzsi)	7
Harmadik Alapítólevél – részlet	10
TECSENGŐ írásai:	
• Gódány Róbert és Rita gondolatai	12
• Szentélyünk megépítésének lelki folyamata: a lelki és fizikai növekedés (Endrédy István és Cecília)	15
• Kentenich atya karizmája Óbudaváron, Magyarországon (Csermák Kálmán és Alice)	22
• A vezetés (Ther Antal és Ágnes)	29
Házaspárok útja (Sallai Tamás és Karikó Éva)	37
Mária-kert Óbudaváron (Szabó Bálint és Anna)	51
Odaadott élet – Ablak a Mennyországra (Török Péter és Orsi)	65
Otthonosság – Óbudavári Szentély (Oszvald Ferenc és Enikő)	80
Szent Család (Soós Viktor és Zsuzsi)	89
Élő Szentélyek szentélye – szívszentély, háziszentély (Hodován Péter és Margit)	95
Milyenek a magyarok? (Bodó Marci és Rita)	103

Bevezető

Az elmúlt két év különösen is mély és szép folyamat volt a Schönstatt Család életében. A Szűzanya vezetésével megtaláltuk az óbudavári szentélyünk küldetését, karakterét, nevét: *Egymásba Írt Szívek Szentélye*. A 2023. október 20–23. között tartott, a szentélyünk nevét kereső szton megszületett a gondolat, hogy nemcsak egy családnapos füzet készül, ami a szentélyünk nevét, a hozzá kapcsolódó mellérendelt értékeket bontja ki, hanem azokat a zsinaton előkerült gondolatokat, emlékeket, tapasztalatokat is összegyűjtjük egy kötetbe, melyek az óbudavári szentély „építőköveit” alkotják. Mik azok a lelki alapok, amelyeken a Magyar Schönstatt Család szentélye áll, amelybe belegyökerezik az *Egymásba Írt Szívek Szentélye*?

Negyven éve, 1983-ban kezdődött a magyarországi Schönstatt története. Az alapító nemzedék húsz éve, 2004. július 3-án tette le az óbudavári szentély alapkövét, jövőre lesz szentelésének huszadik évfordulója. Nemcsak a múltba tekintünk vissza, hanem a múltból erőt merítve a jövőbe tekintünk. Az alapok, amelyek az elmúlt negyven évben kikristályosodtak, organikusan fejlődtek, kapcsolódtak egymáshoz, mind-mind együtt alkotnak egy egészet, és az óbudavári schönstatti szentélyünk, schönstatti életünk tőkesúlyát alkotják.

Schönstatti közösségünk kincsei – személyek, tárgyak, lelki folyamatok, sajátos schönstatti értékek – mind-mind egymáshoz kapcsolódnak, és elvezetnek minket Máriához, a Háromszor Cso-

dálatos Anyához, az Élet Királynőjéhez, aki elvisz minket Jézushoz. Mária jelen volt a Kánai menyegzőn, és amikor látta az emberek ínségét, nehéz helyzetét, kérte fiát, hogy tegyen csodát. Mária ott volt a keresztnél is, összefonódva Jézussal az örök szeretetszövetségben.

A Jóisten tervében kezdetektől benne volt az óbudavári szentélyünk, melyet az élő háziszentélyek hordoznak. Létrejött Tilmann atyának nagy szívügye volt. Amikor a Schönstatt Család a Szűzanya szándéka szerint

elhatározta az óbudavári szentély megépítését, akkor a *Szentélyünk megépítésének lelki folyamata: a lelki és fizikai növekedés* valósult meg. Minden lépés alapítónk vezetése mentén alakult, *Kentenich atya karizmája Óbudaváron* kézzel fogható minden pillanatban. Amikor Tilmann atya visszavonult, biztos kezekbe adta át *A vezetést*, a TECSENGŐ-t alaposan felkészítette erre a feladatra. Közösségünk nemcsak a magyar egyháznak, hanem a teljes Schönstatt mozgalomnak ajándékozta a *Házaspárok útját*, ami válasz korunk kihívásaira, a házasság értékének felmutatása, egy jó gyakorlat a házaspároknak házasságuk megerősítésére.

Schönstattban, Kentenich atya és a Mária nővérek életében fontos lelki áramlat a Mária-kert. Ennek mély lelki tartalma, üzenete van. Amikor néhány éve Kentenich atyát rágalom, alaptalan vádak érték, a magyar közösség elhatározta, hogy erre válaszul egy lelki áramlatot indít, melynek fizikai megvalósulásaként jött létre a *Mária-kert Óbudaváron*. „Van hely a szentély mögött” –

mondta többször Kantenich atya, utalva arra, hogy Schönstattban az ősszentély mögött a közösség első tagjai – Josef Engling, Karl Reisner, Franz Reinisch – nyugszanak, akik életüket áldozták a közösségért. Hasonlóan van ez Óbudaváron is, számos olyan előttünk járó szeretett személy, példakép neve van felírva az Életfára, akik élete *Odaadott élet – Ablak a Mennyszágra*. Hála elkötelezett, odaadott életükért!

Ha valaki az *Óbudavári Szentélybe* látogat, megtapasztalhatja az *Otthonosság* kegyelmét. Schönstattban arra is meghívást kapunk, hogy váljunk a hétköznapiok szentjévé. Ebben példát ad számunkra a *Szent Család* és a *Szent Magyar Királyi Család*. Ezen az úton erőforrásunk, oázisunk az *Élő szentélyek szentélye* – *szívszentély, háziszentély*, ahol ugyanazokat a kegyelmeket élhetjük meg, mint az ősszentélyben és az óbudavári leányszentélyben. Mi magyarok egy sajátos, egyedi utat járunk, Tilmann atya szándéka szerint őrizzük eredetiségünket. Ehhez talán jó ismernünk, hogy *Milyenek a magyarok?*

Számos esemény, személy, lelki áramlat, áldozat kapcsolódik a Magyar Schönstatt Család elmúlt negyven éves történetéhez, és ezek mind hozzájárulnak az *Egymásba Írt Szívek Szentélyének* fizikai és lelki fundamentumához. E kiadvány segítség szeretne lenni ezen alapok felfedezésében, megismerésében, elmélyítésében, és biz-

tatás arra, hogy keressük, mi fontos számunkra Óbudaváron, mi a mi schönstatti leányszentélyünk, háziszentélyünk, szívszentélyünk alapja?

2024. szeptember 15-én,
Kantenich atya mennyei születésnapján:

Soós Viktor és Zsuzsi

Harmadik Alapítólevél – részlet

„A legfőbb Úrnak és schönstatti művünk nagy mesterének, Máriának elsősorban a szívünkkel szeretnénk magunkat felajánlani és odaajándékozni. Az akaratot, az értelmet és az emlékezetet meghaladó egyesülésre vágyódunk. Nem elégszünk meg csak akaratilag közösséggel. A célt magasabbra tűztük ki. Kimondottan szív-közösségre törekszünk, a szívek összeforrasztására. Célunk: »Inscriptio perfecta cordis in cor« (az egyik szívnek tökéletes beírása a másik szívébe).

A szív kettős mélységet jelent.

Egyrészt szimbóluma az érzületnek, a tudatnélküli és a tudatalatti világunknak. Szeretnénk az önfejlésünktől annyira megszabadulni, hogy még a tudatalatti lelki életünket is fenntartás és feltétel nélkül nagymesterünk rendelkezésére bocsássuk. Ezt akarjuk mondani azzal, hogy a három szív együtt ver. A szeretetben való ilyen teljes kiszolgáltatottság, ilyen teljes felszabadulás önmagunktól csak akkor lehetséges, ha vágyódással fordulunk a kereszt és a szenvedés felé, ahogy ezt az »Inscriptióban« kifejeztük. A mélység irányában való egyetemesség vagy határtalanság azt kívánja tőlünk, hogy az Inscriptio szellemében teljesen megszabaduljunk önmagunktól. Akárhányszor a szívre tekintünk, ajkunkra tolul a kérés:

»Kedves Anyánk és Királynőnk kezéből fogadd el, Urunk, teljes szabadságomat! Fogadd el emlékezetemet, értelmemet, egész akaratomat és egész szívemet! Mindent Tőled kaptam, mindent fenntartás nélkül Neked visszaadok. Azt teszel velem, amit akarsz...!«

A szívet úgy is tekinthetjük, mint a teljes személyiség foglalatát, illetve annak magját. Az érmen szereplő szív így nyomatékos utalás arra, hogy a teljes személyiségünket, mint eszközt az Üd-

---

vözítő és Mária rendelkezésére bocsássuk. Egy tökéletes eszköz legfőbb törekvése, hogy minden tekintetben tökéletes odaadással a rendelkezésre álljon.”

Az óbudavári szentély nevét, küldetését kereső zsinaton a Harmadik Alapítólevélből Csermák Péter atya olvasta fel a fenti részt. Megjelent: *Szeretetszövetség II. rész Második és harmadik alapítás*. Fordította Dr. Csermák Kálmán. Küldetésünk titkai 3. Családkadémia–Óbudavár Egyesület, Óbudavár, 2002. 44–45.

Gódány Róbert és Rita gondolatai

Egy kápolna fön­n a dombon nem ritka látvány. A mi kápolnánk is fön­n a dombon áll, Óbudaváron. Nem egyedüli példány. 2010 tavaszán már közel kettőszáz ilyen kápolna van szerte a földkerekségen. A schönstatti kápolnák körülölelik a bolygót, amelyen már több mint hatmilliárdan élünk mi emberek. Ez a bolygó még nem az igazság és a szeretet birodalma.

A mi kápolnánk körül hazánk több településén kelettől nyugatig, északról délig

200-250 család él, és élnek egyes személyek, akikről nagyobb részben tudjuk, másokról pedig feltételezzük, hogy kötődnek hozzá. Erről a kötődésről, e kötődés eddigi történelméről is szól ez a kis füzet, melyet a kedves Olvasó a kezében tart.

Kötődés sokféle van, és a kötődéseknek hatásai vannak, s a hatások kölcsönösek is. Vajon milyen hatások érhetők tetten mindazoknál, akik érintkeznek a kápolnánkkal, és hogyan hatnak vissza a kápolnára?

Az érintkezés végső soron a mindenható és jóságos, szerető Istennel való érintkezés akar lenni. Miért van szükség „közbülső elemekre”, személyekre és dolgokra? Kentenich atya az életből, az életfolyamatok törvényszerűségeiből olvassa ki a választ.

Konkrétan: Máriánál látjuk az Istenhez tartozás példáját, a Máriához való ragaszkodásunk segítséget és biztonságot nyújt a Jóistenhez fűző kapcsolatunkban.

A kápolnába belépve megélhetjük, hogy milyen sok minden „beszél” nekünk az Istenhez fűződő bensőséges kapcsolatról, kifejezi, közvetíti és előmozdítja azt. Ezt a mi kápolnánkban, az első magyar schönstatti leányszentélyben is sokan megéltük már, és óhajthatjuk, tehetünk azért, hogy még többen megéljék. Az igazságban és szeretetben történő növekedésünkkel járó nehézségeink, áldozataink felajánlásával hozzájárulhatunk a kápolnánkat körülvevő, a belőle áradó kegyelmi erőter növekedéséhez.

Kentenich atya (1885–1968) 1967. december 27-én – tehát földi életének utolsó évében – tartott előadásában mondta:

„Az a véleményünk, hogy hívő módon bizonyíthatjuk, hogy a Jóisten azt a feladatot adta neki (ti. Máriának), hogy a szentélyeiből hozza létre az új embert és az új társadalmi rendet, amilyenek öröktől fogva a legújabb korra vonatkozóan eltervezte. (...) Ha tudni akarom, hogy schönstatti vagyok-e, fel kell tennem a kérdést

magamnak, hogy meg vagyok-e hívő módon győződve a Szűzanyának erről a küldetéséről és a szentély küldetéséről.”

Üzeni ezzel nekünk, a Magyar Schönstatt Családnak, és mindenkinek, aki érintkezik az óbudavári szentéllyel, hogy legyünk a Szűzanya munkatársai, segítsük építeni bolygónkon

az igazság és szeretet birodalmát. Gyarlóságunk megélése, tudata adjon szárnyakat buzgó törekvésünknek és élessze fel határtalan bizalmunkat.

Óbudavár, 2010. Gyümölcsoltó Boldogasszony havában

Gódány Róbert és Rita

Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület, Óbudavár, 2010. május.

Szentélyünk megépítésének lelki folyamata: a lelki és fizikai növekedés

Élettapasztalatunk, hogy folyamatokban érdemes szemlélni az Isten és ember kapcsolatát, így a magyar schönstatt történelmét is. Természetesen az életünkben évről évre, napról napra szerzünk ebben a kapcsolatban tapasztalatokat, de Kentenich atyától tanulva érdemes életünkben az Isten által mozgásban tartott szeretet áramlást is meglátni.

Kezdetben a háziszentély léte, hivatása sokunk számára különleges ajándék volt: hazavihettük a

családnapok kincseit, a Szűzanya közelségét, üzeneteit a hétköznapi viharai között, lassítva a visszazökkenést a „régí kerékvágásba”! A háziszentélyeink birtokában...

Nem értettük, miért lenne szükségünk egy kápolnára, amikor a Gódány házban olyan meghitt, egyszerű, őskeresztényi körülmények között ünnepelhettük a szentmisét? Végül is van templom a faluban... – érveltek sokan. **Tilmann atya Magyarországon a háziszentélyek létesítését tartotta prioritásnak éveken keresztül.** Ez persze nem csupán „fizikai” történés, hanem egy lelki folyamat, ami a mai napig is tart: meghívjuk a Szűzanyát az

életünkbe. És nem csupán egy aktus: vendégeket hívunk, szelfit készítünk, szétküldjük, stb. Eleven kapcsolatról van szó!

Tilman atya pedig – éppen ezért – folyton a Szentélyről beszélt. Bármilyen témakör (házasság építés, gyereknevelés, korprobléma) központi értéke és megoldása a Szentély volt! Kahlenbergbe is elvitt, hogy érzékeljük, milyen légkört ad a Szűzanya szentélye. A reggeliző asztalon egy szalvétára rajzolta: nálunk a sok háziszentélyből születik a Szentély, ellentétben más országokkal. Ez érdekes! – mondta.

Nagyon lassan kezdtük megérteni, hogy a sok-sok „magán” kegyelmi tőkét, közös forrássá szükséges tenni, hogy ebből mások is méríthessenek, a kegyelmi légkörrel együtt. Azt még nehezebben értettük meg, hogy ehhez áldozatokra is szükség van.

A szentély felépítéséhez ne fogadjunk el külföldi adományt, ezt a magyar családok építsék fel! – mondta Tilman atya. A szerves növeke-

dés jegyében szép lassan átértük a lelki otthonosságot, majd a lelki átalakulás és végül az apostoli gyümölcsözőség ajándékát!

Ennek a lelki folyamatnak a gyümölcs lett 1998 júniusában az I. szövetségi évfolyamunk eszménye:

Érted és szentélyedért, mindent, szívesen!

Tilman atya nem akart túl korán szentélyt építeni. Látott rá rossz példát, hogy Dél-Amerikában egy helyen néhányan összefogtak, felépítettek egy schönstatti szentélyt, most meg elhagyottan áll.

Először fel akarta építeni a hordozó közösséget, mely gondoskodik majd róla, hogy legyen élet a szentély körül. „Egy szent házaspár, vagy 100 háziszentély – ez az építkezés feltétele” – mondta. A 2001-es zsinaton döntés született a kápolna építéséről. Volt elég háziszentély, és erőteljes volt már a lelki építkezés folyamata is.

Először felépült (Rábel István keze munkájával) az erdei szentély. Az volt a terv, hogy az előtte elterülő szép fekvésű domboldalon épüljön a kápolna és a központ. Annál is inkább ragaszkodtunk ehhez, mert Róbert és Rita ezen a területen találtak egy vörös homokkövet M 1914 felirattal, amit úgy értelmeztek, hogy Mária megjelölte magának a területet.

Gondot jelentett, hogy a kiszemelt területre a Balatonfelvidéki Nemzeti Parktól nem lehetett építési engedélyt kapni.

Tilmann atya sokáig ellenezte, hogy a falu közelében építkezünk. Tartott tőle, hogy ebből hosszú távon még sok bonyodalom származhat. Végül is Szalánczi Gábor építész olyan helyet és tervet mutatott, ami megnyerte Tilmann atya beleegyezését is.

Nagyszívűség + bizalom + merészség + Szűzanya = siker

A telkek vétele. Róbert a telekvásárlásban felülmúlhatatlan volt! Ha ebben ránk került a sor, a Szűzanya adott az életemben olyan rendkívüli munkát, amelynek nagyságrendje akkora volt, mint a telkek ára, és ez nem egyszer fordult elő! De egyéni és családi életünkben sem a feleslegből adtunk, és nem nyaralgattunk a világban négy égtáj felé.

Az életünk folyamataiban a Szűzanya hatékony munkáját felfedezni és Őrá újra és újra igent mondani! A Szűzanya hatékony jelenlétére a bizonyosság – a családi életünkön túl – az MHC ház első szakaszának létrejötte volt: **Lelki bizonyosság, hogy a Szűzanya sikerre viszi a neki tetsző projekteket!**

2000. november 10-én (házasságkötésünk napfordulója) Tilmann atya megáldotta az MHC ház alapkövét, és a projektet a Szűzanya oltalmába ajánlotta. Pénz nem volt a folytatáshoz. Nem sokkal később az akkori családügyi miniszter, Harrach Péter decemberben felajánlotta miniszteri keretének fel nem használt részét. Azt mondta, „a következő év januárjában úgy is elveszik” – az akkori költségvetési szabályok szerint! Így több mint 10 millió forintot kaptunk.

A jó mesterek, télen kedvező időjárásnak köszönhetően folyamatosan dolgoztak. Így Tilmann atya májusban, megáldhatta a kész, lakható házat. Ez az eredmény számomra, az akkori magyar viszonyok között egyedi és ismeretlen volt.

Az MHC létrejöttének tényezői összeadódva kb. 8 hónap alatt kész házat eredményeztek. Mérnöki aggyal a magyarázat: ez véletlen, ez a sors keze... De ismerjük a mondást: „A véletlen, a sors a jó Isten művésznevei!” Ezen túl bizonyosság élt és él bennem: a schönstatti projektek nem a zsebben, hanem a szívben, az imádságban, a kegyelmi töke gyűjtésében, a csodára való nyitottságban dőlnek el! Nem csodavárás hátra dőlve a fotelben, hanem tetterre kész nyitottság: „Töltsétek meg a korsókat.”¹, vagy „Ti adjatok nekik enni.”² Erre a felhívásra vagy igent mondunk, vagy még többször nemet. Többször megtapasztaltam; a csodára mi mondunk először nemet: ez nem lehetséges, vagy most más fon-

¹ Jn 2,7-17

² Mk 6,35-44

tosabb dolgom van! Innen kezdve a Szentháromságos Isten, a Szűzanya, a szentek leállnak: ha te csak azt akarod... – mondják!

A Szentély-kápolna építése. Csak néhány élmény a sok közül

A Gódány és Ther házaspár Schönstattban fel akarták mérni az osszentélyt, hogy a magyar szentély pontos mása legyen az eredetinek. Az indulásukat betegség miatt el kellett halasztani. Még útközben sem tudták, hogy jutnak be mérőszalaggal a mindig zsúfolt szentélybe. Odaérve nagy meglepetés fogadta őket, a kápolna festés miatt ki volt ürítve. Zavartalanul mérhettek.

Az óbudavári szentély, szentély része alatt a fiatalok áldozathozatalait, felajánlásait jelentő kövek és más relikviák vannak, amely lendületet adott az építkezésnek.

A kápolnaépítés táblázatos felajánlásaiba egy olyan ötgyerekes házaspár is bekapcsolódott, ahol a férjet éppen akkor bocsátotta el munkáltatója, a végkielégítését ajánlotta fel a szentély padlójához.

2004 nyarán Tilmann atya papi évfolyama tett látogatást Óbudaváron. A szentély alapjai már elkészültek. Egy Bernát (P. Bernhard Schneider) nevű atya odafordult hozzám – aki a Bodeni-tó egyik szigetén született, ahol a Salve Regina létrejött –, és azt javasolta, hogy legyen az óbudavári szentélyben valami magyar sajátosság, azaz a szent magyar királyi család méretes szobra. Kiszpesten, a mi templomunkban renováló szobrászművészt kértem fel Bory Jenő szobrászművész Szent Magyar Királyi Család szobrának felnagyítására. Ehhez megkaptam Bory Jenő örökösének hozzájárulását. A nagyított szobor méretei a kápolnabeli Szent Mihály szoborral egyeznek meg.

Mindez és még sok minden erősítette meg bennünk és a Tecsengóban, hogy a képzőházakat is lehetséges elkezdeni.

2005 tavaszára felépült a szentély a Magyar Schönstatt Család közös lelki-anyagi és fizikai erőfeszítéséből. Április 2-án egy emlékezetes szép tavaszi napon (II. János Pál pápa halála napján) költözött be a Szűzanya a kápolnába. Felejthetetlen szép ünnep

volt. Márfi Gyula veszprémi érsek szentelte fel. Tilmann atya a papszentelésére kapott kelyhet ajándékozta az új kápolnának.

A Szentély küldetése

Gódány Róbert és nemzedéke – köztük Kristóf János atya – Bécsben az életét, vagy az életének egy részét adta a Dunai Népek Szentélyért. Érdeemes elemezni azt, hogy a mai osztrák nemzedék hol tart a megvalósításában.

A magyar Szentély – emberi aggyal gondolkodva – hosszú időn keresztül képviseli nemcsak a családok kegyelmi központját, hanem a fiatalok; az egyedülálló nők, férfiak; az özvegyek és más életállapotúak legfontosabb schönstatti találkozási pontját.

Hol tart az ő bevonásuk; hol tart a Dunán innen, a Kalocsától Záhonyig tartó térségben élők megismertetése, apostoli bevonása a schönstatti áramlásba?

Endrédy István és Cili

Kentenich atya karizmája Óbudaváron, Magyarországon

Kentenich atya korunk szellemi óriása. Nem vagyunk képesek őt és munkásságát teljesen befogadni, sem átlátni. Csak részleteket ragadtunk meg, csak morzsákat fordítottunk le magyarra, és még sokkal kevesebbet sikerült az életbe átültetni.

Mégis az „én Schönstattom” szellemében belőle éltünk és élünk, ő a lelki vezetőnk.

Szívesen imádkozzuk a 100 éves jubileum imáját:

*Kentenich atyánk, itt vagyunk:
kezünk a Te kezekben;
gondolatunk a Te gondolatodban;
szívünk a Te szívedben!
A szövetséged a mi küldetésünk!
Egy úton akarunk járni Veled!
Társaid vagyunk! Szeretnénk követni!
Szeretnénk a családdodhoz tartozni,
küldetésedben és karizmáidban részesülni!*

Kentenich atyával fokozatosan ismerkedtünk meg a tanítványain, Schönstattban, a munkásságán, az írásain keresztül. Ezen át sugároztak felénk is Kentenich atya karizmái.

„Új ember az új közösségben” ez Kentenich atya vezér-eszméje. Ennek kinevelésére vonatkozik a küldetése. Mindenütt, ahol Schönstatt gyökeret vert, előbb-utóbb tudatosult, hogy a küldetést elsősorban Kentenich atya kapta, és

Schönstatt csak őáltala és ővele tud felépülni, megújulni és gyümölcsözővé válni.

„Miben rejlik Schönstatt gyümölcsözőségnek a titka?” – kérdezi, majd válaszol is rá Kentenich atya:

„A mély kölcsönös belső lelki kapcsolatban... Mindig azon fáradoztam, hogy megragadjam mindazt, ami Önökben keletkezően volt és utat készítek neki.”

Tehát Kentenich atya karizmáit tulajdonképpen a hozzáforduló személyek lelki igényei ébresztették fel. Hasonlóképpen ahhoz, ahogy egy kisgyermek felébreszti édesanyjában az anyai karizmákat: a gyengédséget, a közelséget, a biztonságot, a testi-lelki táplálást. Minden gondját a sírással fejezi ki, és anyjának kell kitalálnia, hogy most mi a baja. Ez az anyai szeretet találékonyságának és beleérző képességének karizmája, melyet Istentől kapott, hogy az Ő szeretetét közvetítse a gyermeke számára.

Így vannak az Óbudavárra érkezők is.

Belső vágyaikra, igényeikre keresnek választ.

A háttérből, az égből Kentenich atya fogadja őket nagy anyai-apai szeretetével.

De nem közvetlenül, hanem közvetve.

Sokakkal együtt először mi is Róbert és Rita által találkoztunk itt Óbudaváron Schönstattal.

Ők voltak a közvetítők, akik Kentenich atya karizmáival fogadták a családokat.

Érdekes módon Róbert és Rita azonban még többszöri találkozás után sem beszéltek sem Schönstattról, sem Kentenich atyáról. Az volt ugyanis az elvük, hogy nem Schönstattról hanem az életről kell beszélni; az élet kérdéseire kell válaszokat keresni. Schönstatt, Kentenich atya választ ad.

Róbert és Ritával kapcsolatban mi is megtapasztalhattuk, amit Sümegen egy idősebb házaspár mondott nekik: *„Olyanok vagytok mint a Szűzanya: csendesek és szerények.”*

Emellett az első élményünk volt az is, hogy itt náluk mindenki, a családuknak minden tagja jól érzi magát. Olyan otthonos légkör fogadott, mely megnyitott bennünket.

Mély beszélgetéseket folytattunk, mintha már régi barátok lettünk volna. Ugyanakkor éreztük a radikális mély elkötelezettséget és harcra-/tettekészséget is.

Kentenich atya a vezetőknek ezt az útmutatást adta (Hirtenspiegel):

*„Aki másokat vezet, kezét összetegyé,
állandóan a kereszt közelében legyen...”*

Ezt az imádságra és az áldozatkészségre szóló útmutatását sokszor megéltük.

Pl.: Már a kezdet kezdetén Róbert gerincsérvet kapott. Súlyos operáció várt rá, aminek nagy volt a kockázata. Démoni támadás volt, mely el akarta fojtani a csírát?

De a hűség, az ima és a kereszt vállalása átsegítette őket ezen is.

Ezek voltak Kentenich atyának első karizmái, melyek a Gódány családon átsugározva elértek sok családot, köztük minket is.

Átszötte őket a hazaszeretet, a közéleti felelősség, természetes életmód, egyszerű puritánság, mely egyúttal kiválasztási elvként is működött. Ezek voltak a kezdetek.

De Kentenich atyának még számos más karizmáját is megismerhettük Róbert és Rita által.

Pl.: a formalizmus radikális kerülése; mások gondjának-örömeinek hűséges hordozása; a saját otthonuk megnyitása a családok előtt; mindenben a Jóisten akaratának/tervének keresése...

Kentenich atya karizmáit továbbá Tilmann atyán keresztül tapasztalhattuk meg.

Olyan dolgokról beszélt, ami mélyen érintett bennünket. Mint ha belénk látott volna. És amit mondott megnyugtató, a párkapcsolatunk kiegyensúlyozottabb lett, mintegy magunkra találtunk. Az életünk gyümölcsözővé vált. Velünk együtt sok családban új gyermekek születtek, akik Schönstattnak köszönhették életüket. Tilmann atya megnyitotta családi hivatásunk távlatait. Azt mondta: *„A mai embernek nem szavakra, hanem egy személyes térségre van szüksége, ahová belépvé megtapasztalhatja a szeretetet.”*

Kentenich atya karizmáiból Tilmann atya is gazdagon részesült. Pl.: a régi keresztény igazságokat mai új fényben aktualizálva mutatta be. És ami a legfontosabb, jó pedagógusként járható utat is mutatott.

A szentmise is valóságos közösségi ünnep lett. Csodálkozva és nevetve mondta egyik anya, hogy *„Itt Óbudaváron tudtam meg, hogy kamasz fiam szeret szentmisére járni.”* A szentmisék, a közös esti imák a gyerekekkel együtt a közösség mély átélésének alkalmai is voltak.

Kentenich atyához hasonlóan Tilmann atya is bizalmat sugárzott magából. Amit hallottunk tőle, nem tarthattuk magunkban, összehívtuk a barátainkat is, hogy ők is hallgathassák.

Kentenich atyával közvetlenül először a gyakorlati életben találkoztunk.

A második családnapokon hallottuk, hogy a családoknak szükségük van saját családi házra, mert csak így lehet biztosítani az otthonukban a keresztény légkört. Könnyen egyetértettünk vele, de az akkori élethelyzetünkben ez reménytelennek tűnt.

Tilman atya biztatására Kentenich atyához fordultunk segítségért, és ő négy hónap alatt hozzásegített bennünket egy saját családi házhoz. Hihetetlen nagy élmény volt, és egy óriási lelki impulzus. Kentenich atya közvetlenül belépett az életünkbe. Elkezdtek olvasni az életrajzát, írásait és ez tart a mai napig. A karizmáiból élünk.

Tilman atya, amikor visszavonult, ezt mondta a TECSENGŐnek: *Gondoskodjanak arról, hogy Kentenich atya jelen legyen, éljen és ő vezesse a magyar Schönstatt családot.*

Tehát hogyan próbáltunk gondoskodni arról, hogy Kentenich atya jelen legyen, a karizmái éljenek Óbudaváron?

- Ezért adtunk többen biankó-felhatalmazást Máriának,
- ezért kötöttünk sokan Kentenich atyával külön szövetséget,
- és sok más módon is őt állítottuk a mozgalom középpontjába. Ebbe a munkába sokan bekapcsolódtak. Pl.: Zsinati gyűjtemény: Minek örülne Kentenich atya? – címmel.
- Tilman atya biztatására elkezdődött a Kentenich Kis-Egyetem;
- Kentenich atyaszeminárium-családnapok, „Égfelé” – családnapok; sok-sok atyatanulmány;
- Kentenich vetélkedő; Kentenich atya gondolatai az év minden napjára... stb.
- Különösen is sokat tesz ezért Gertrúd-Mária nővér, aki a családnapokon és minden alkalommal megvilágítja nekünk Kentenich atya karizmáit.

Mindezek bizonyos keretet adtak ahhoz, hogy Kentenich atya karizmái működni tudjanak itt Óbudaváron.

Összefoglalóként újra felsoroljuk az említett karizmákat, kegyelmi ajándékokat, melyeket Óbudaváron Kentenich atyától megtapasztalhattunk:

- Testi-lelki jóérzés, otthonosság, biztonság, megnyugvás
- Magunkra találtunk és az életünk gyümölcsözővé vált
- Mély megnyílás, barátságok; vallási közösség-élmények
- Radikális elkötelezettség és harcra/tettre készség; apostoli hivatástudat
- Az életről beszélünk, válaszokat adva az élet kérdéseire
- Mély Mária-tisztelet; Csendesen és szerényen, mint Mária
- Mások gondjának-örömének hűséges hordozása; Mély, kölcsönös belső lelki kapcsolat
- Meglátni, ami a szívekben keletkezőben van és utat készíteni neki
- A szeretet beleérző képessége és találékonysága

- Imádságosság és áldozatkészség
- Megfoghatatlan vonzerő („magamhoz vonzom, az ifjú szíveket”)
- Régi keresztény igazságok aktualizálása
- Járható pedagógiai utak
- Hit a gyakorlati életben megnyilvánuló Gondviselésben;

II. János Pál pápa Kentenich atya 100. születésnapja alkalmából mondott beszédében összekapcsolta a schönstattiak hivatását Kentenich atya karizmájával:

„Az a hivatásotok, – mondta – hogy részesedjeteK abban a kegyelemben, amelyet az alapítótok kapott, és azt az egész egyház részére közvetítéteK.”

Látható, hogy Kentenich atya karizmái milyen bőségesek. Nem vagyunk képesek őt, – ahogy az elején is mondtuk –, teljesen befogadni, sem átlátni. Csak részleteket, morzsákat ragadtunk meg.

Kívánjuk, hogy ezek a karizmák továbbra is éljenek és tudjunk belőlük növekedni, tovább fejlődni.

Csermák Kálmán és Alice

A vezetés

A mozgalom vezetésével kapcsolatban a Tecsengő tagjaiként tudunk beszámolni. (A *TeCsEnGó* egy mozaikszó a Ther, Csermák, Endrédy, Gódány nevekből.) Elsősorban nem a tapasztalataink szeretnénk megosztani, hanem azt, hogy Tilmann atyától milyen útmutatásokat kaptunk. Egy mozgalmat vezetni más, mint egy céget.

A magyar sajátosság

Tilmann atya számára mindig fontos volt, hogy ne másoljuk, más országokban hogyan működik a Schönstatt mozgalom, hanem őrizzük meg a magyar sajátosságainkat. Erről így beszélt:

Németországban először volt az Összentély, és aztán szép lassan kezdődött az új gondolat. Kentenich atyánk mondta: Vigyék a kegyképet haza, adjanak neki az otthonukban egy szép helyet! És így a szoba, az otthonuk élő szentély lesz.

Nálunk Magyarországon másképpen volt. (...) Nálunk nem a kápolnával kezdődött, és utána a kis háziszentélyekkel. (...) A kápolnát a háziszentélyek által hoztuk Óbudavárra, volt 100 élő szentély és a központban felépítettük a kápolnát. A magyar Schönstatt-kápolna egy kicsit mindig különbözni fog a többitől; mindig ott lesz a gondolat, hogy ezt a kápolnát a háziszentélyek hordozzák. Nálunk nem úgy van, hogy a Schönstatt-kápolnának lettek „leányszentélyei”, a háziszentélyek, hanem a folyamat fordított: a háziszentélyek teszik lehetővé a Schönstatt-kápolna létrejöttét és fennállását. Ez valami új.

Mondhatjuk, hogy a háziszentély egy jel: az élő házasságszentély jele. És még tovább, a házasságszentélyt a szívszentélyek hordozzák. Egyszer Kentenich atya így mondta, magyarázta nekem: „Összentély – leányszentélyek – háziszentélyek – szívszentélyek” –

közben kicsit unatkoztam, mert azt gondoltam, hogy már hallottam ezt. De aztán egy pontnál már nem unatkoztam, amikor a szívszentélyről beszélt és azt mondta: „Szívszentély – ezért csinálunk mindent!” Tehát a szívszentélyért és a házasságszentélyért van minden. Látják, így épül fel Schönstatt. Alulról épül: a szívszentély – a házasságszentély – családi háziszentély és csak ezután az óbudavári nemzeti szentély. (München, 2009. március 19. szentmise)

Hogyan vezetett Tilmann atya?

Csermákék a 2012-ben Tilmann atya aranymiséjére a Tecsengő által írt összeállításban így foglalták össze:

„A mozgalmat vezetni kell!» – mondta a Tecsengőnek Tilmann atya 1997 októberében. Hogyan kell vezetni? – kérdezzük és próbáljuk utólag felidézni, hogyan is vezetett bennünket. 1992. június 20-án egy nekünk tartott előadásában így beszélt a vezető emberről:

- A jó vezető valami nagy ügynek él.
- A jó vezető a rábízottakért él.
- Átlag fölötti képességei vannak azon a területen, ahol vezetnie kell.

Így vezetett Tilmann atya is. A nagy eszme, melyért élt saját bevallása szerint: »Schönstatt: Isten városa« volt. Felépíteni a szent város egy házát, ez minden schönstatti család hivatása. Ki nem fogyott az ötletekből, példákból, hogy ezt vonzóan bemutassa, hogy segítséget nyújtson hozzá. Érezhető volt, hogy betölti, amit mond; hogy szíve bőségéből beszél.

A rábízottakért élt. Személyesen ismert bennünket és törődött minden ügyünkkel. Soha nem esett nehezeére személyes hangon megszólítani övéit és ez nem volt üres társalgás; nagyon hamar a »lényegnél« volt. A személytelen tömegemberrel szemben saját példáján mutatta be a személyesen kötődő, a másikat szeretettel, nagyrabecsüléssel hordozó embert.»

Gódányék ugyanebben az aranymisére készített összeállításban így foglalták össze:

„A Magyar Schönstatt Család történelmét különösképpen is a Jóisten vezetésének kell tulajdonítanunk. Egy német pap Ausztriába került, és ott a megszokottól eltérő mentalitással találkozott. Több mint 15 éven át volt alkalma megélni ezt a mentalitást, mielőtt magyar családokkal érintkezésbe került. Képzeljünk el két lépcsőfokot, az első 50 cm magas, a másodikon 60 cm, és valaki az előtt a kihívás előtt áll, hogy egyből lépjen fel a másodikra. Így élte volna meg Tilmann atya azt, ha Németország után egyből itt Magyarországon kellett volna dolgoznia.

Az élethelyzet mindkét fél számára – Tilmann atya számára és a mi számunkra – egyaránt sajátos volt az által, hogy Tilmann atya nem volt itt folyamatosan. Szokta is mondani, hogy *»elme- gyek, és a magyarok csinálnak, amit akarnak«*. Mi joggal tehetjük hozzá azt, hogy *»amit tudnak«*. Ez a helyzet – utóbbival együtt – eredményezett bizonyos önállóságot. Több minden adódott, amit magunknak kellett megfontolnunk és eldöntenünk.”

Az élethelyzet mindkét fél számára – Tilmann atya számára és a mi számunkra – egyaránt sajátos volt az által, hogy Tilmann atya nem volt itt folyamatosan. Szokta is mondani, hogy *»elme- gyek, és a magyarok csinálnak, amit akarnak«*. Mi joggal tehetjük hozzá azt, hogy *»amit tudnak«*. Ez a helyzet – utóbbival együtt – eredményezett bizonyos önállóságot. Több minden adódott, amit magunknak kellett megfontolnunk és eldöntenünk.”

Szerves növekedés

Tilmann atya nem egy mozgalmi szervezetet épített, hanem az emberekben lévő kérdésekre akart választ adni, felébreszteni a lelki szükségleteiket, és megmutatni, hogy Schönstatt egy út az élő vizek forrásához. Amikor az ember hosszú idő után találkozott vele, akkor szigorú arccal ránézett a házaspárra és megkérdezte: *„Szeretik még egymást?”* – de a szemében lévő mosoly arra utalt,

hogy itt nincs szó számonkérésről. Aztán a kimondott házastársi igenek után arca megenyhült, és csak annyit mondott: „Hát, jó...” Az előadásokon mindig visszafogottan, szinte monoton hangon beszélt. Egyszer azt mondta: „*Be tudnám magukat lelkesíteni – csettintett egyet az ujjával, jelezvén, hogy ez milyen egyszerűen menne neki – de nem akarom, mert ha elmegyek, akkor nem marad utánam semmi.*” Hamar felismerte, a magyarok nagyszívűségét, és hogy mennyire tudunk személyekhez kötődni. A családnapokon számtalanszor elmondta, hogy „*Barátaim, a házasság munka!*” és „*a legkisebb schönstatti csoport a házaspár*”. Hallhatuk útmutatásait, melyhez hozzáfűzte: „*Nem kell, de szabad! Schönstattban szabadság van!*” És voltak dolgok, amiket sokszor elmondott. Ilyenkor mosolyogva megkérdezte: „*És csinálják?*” Soha nem volt kényszer abban, amit mondott.

A szabadság biztosítása mellett mindig kijelölte a növekedés irányát: a háziszentélyek létesítésének fontosságát, hogy a Szűzanyát hívjuk meg az otthonunkba, és ajánljuk fel magunkat, hogy az eszközei legyünk. Felébresztette a vágyat bennünk egy szentély iránt Óbudaváron, és amikor hosszas keresés és kudarc után körvonalazódott, hol is lehetne a központot felépíteni a kápolnával, akkor a folyamatot érzékelve döntött az itt és most jegyében. „*Ha egy bimbó ki akar nyílni, és az ember nem hagyja, akkor soha sem lesz belőle virág.*” – mondta nekünk.

A rendszerváltás előtti évek a lassú növekedés csendes éveit voltak, a fő feladatunk a családnapok 1-3 hetének lebonyolítása volt, melyeket Tilmann atya tartott. A feladatok akkor kezdtek sűrűsödni, amikor Tilmann atya betegsége, illetve a német mozgalom élén betöltött vezetői feladatai miatt nem tudott jönni, és akkor közülünk kellett valakinek beugrania előadóként. A tűzkeresztség 1993-ban a nagyhéten történt. Ezt követően nyilvánvalóvá vált, hogy a családnapokat hosszú távon bizonyosan házaspárok fogják tartani. Ennek érdekében Tilmann atya éveken át tartott előadóképzőt karácsony és újév között.

Vezetés átadás

Tilmann atya 25 évig volt a lelki vezetőnk, ő mellé kapcsolódott be a mozgalom vezetésébe Gertrúd-Mária nővér 2004-ben. Érzéve fogyatkozó erejét 2007 őszén bejelentette visszavonulását, és kérte, hogy a vezetés átadására a Gódány, Csermák, Endrédi, Ther házaspár utazzon a Kahlenbergre.

Azt mondta, hogy a magyar mozgalom felnőtt, és a döntéseket mostantól nekünk kell meghoznunk Gertrúd-Mária nővérral együtt, mint egy tanács. Körvonalazta, hogy ki milyen területért lehetne felelős: Gódányék a mozgalom lelki vezetéséért azzal, ahogy kapcsolatba hozzák az alapító tanítását az étellel, Csermákék Kentenich atya kutatásáért és a képzésekért, Therék a központért, Endrédiék pedig azért, hogy mindez együtt működjön. Mindig mondta, hogy szakembernek kell lennie annak, aki egy területért felelős, mert ha betegek vagyunk, mi sem a jámbor orvost választjuk, hanem azt, aki jó szakember. Javasolta, hogy alakítsuk ki a munkamódszerünket, az éves munkarendünket.

Másfél évvel később 2009 márciusában Münchenben a Tecsengő látogatásakor a mozgalom vezetésével kapcsolatban ezt mondta:

„Most éppen nincs schönstatti atyjuk, mint eddig. De van a nővér, aki Mária képe. És ... van ez a négy család. ... Ez a négy család kb. olyan, mint egy kis zsinat. Egy élő zsinat; egy folyamatos zsinat. Látják, ez a vezetésnek egy másik képe. ... Mindenkinek megvan a saját területe, munkája, és segítjük egymást, hogy folytatódjon a munka és épüljön a kapcsolat. – Ezt Róbert úgy foglalta össze: önállóan dolgozunk, és sokat beszélgetünk. Gyakran emlegette.

Nálunk (a mostani vezetőségben) van öt háziszentély (TeCsEnGó + Gertrúd-Mária nővér), mely egy közösséget képez. És most vigyázat! A mozgalom tulajdonképpeni vezetője: Kentenich atyánk. Ez a közösségnek egy új formája. És a közösségünk generálisa: Kentenich atya. A jövő számára van egy sajátos, fontos kívánság: hozzuk, hívjuk magunk közé Kentenich atyát. De ez még nem realizálódott,

mert előbb még meg kell választanunk őt és meg is kell hívnunk. Ezt Önöknek kell eldönteni, hogy akarják-e?

Lehet vele szövetséget kötni, de a lelki-szellemi kapcsolat még fontosabb. Hogy megtapasztalják, Kentenich atyát olyan közelinek élik meg, hogy azt mondják, ő köztünk van. Hogy ő a lelki-szellemi középpontunk, hogy éljen a szívünkben.” (München, 2009. március 19. szentmise)

Aztán még hozzátette, „*ha – mint vezető kör – bianco felhatalmazást adunk, akkor készségesek vagyunk a Szentlélek iránt.*”

Ide kívánczik az, amit Kentenich atya mondott Milwaukeeban Róbertnek: „*Schönstattnak át kell járnia egy nemzet szívét és agyát. Akkor biztosítva van. Hogyha nem ivódik bele a szívbe és az agyba, akkor elvész. Nagyon sok múlik azon, hogy akik Schönstattot kiviszik magukkal a világba, azokat lélekben valóban megragadta.*” Ez vonatkozik a vezetőkre is.

A mozgalomban Tilmann atya visszavonulása után Kentenich atya alakja az évek során egyre elevenebbé vált. 2010-re megérelődött a vágy, hogy a kápolna búcsú alkalmával, április 10-én szeretetszövetséget kössünk Kentenich atyával. Tilmann atya is jelen volt.

A Tecsengő munkamódszere

Legalább negyedévente találkoztunk. Atya-tanulmánnyal kezdünk. Olvastunk Kentenich atyától, csendet tartottunk és aztán mindenki elmondta, hogy mi érintette meg. Így tudatosítottuk, hogy mi Kentenich atya tanítványai vagyunk. Maga Kentenich atya mondta Róbertnek: „*Ha hasonlóan gondolkozunk, akkor hasonló eredményre is jutunk.*”

Elkészítettük az éves munkatervet, és kidolgoztuk a nagyobb események programját. Megpróbáltuk érzékelni a mozgalomban tapasztalható életfolyamatokat. Áttekintettük az egyesület és alapítvány gazdasági ügyeit, a működési és beruházási költségeket. Mindig akadt számtalan apró gyakorlati kérdés. Ha bárki írt a Tecsengő e-mail-címére, azt mindannyian megkaptuk, reagál-

tunk rá egymás között, és végül az ügyeletes szóvivő házaspár válaszolt. Addig nem ment ki válasz, amíg egymás között nem volt teljes egyetértés. Ez a találkozónkon zajló megbeszélésekre is vonatkozott. Így ezeket az összejöveteleket nem lehetett hatékonyságában egy munkahelyi értekezlethez hasonlítani. Kezdetben nagyon nehéz volt elviselni, hogy mennyire időigényes a dolgok mögé nézni, és megvizsgálni, hogy az adott esetben mi mozgatja azt, és ezzel mi lehet a Jóisten szándéka.

Tavalyi zsinatunkon már idéztük azokat a schönstatti vezetési elveket, amelyek a 2022-ben a nemzetközi családszövetség zsinatán hangzottak el: *„A szövetségi zsinat nem parlament. A határozatokat nem többségi szavazással fogadják el, hanem egyhangúlag. (...) Olyan munkamódszert követ, amely a konzultáció révén közös meggyőződésre és egységes akaratra törekszik, és így egyhangú megállapodásokra jut. (...) Eltérő vélemény esetében a »nélkülözhető vélemény módszer« lép életbe: akiknek más a véleményük, mint a legnagyobb csoportnak, fel kell tenniük maguknak a kérdést, hogy nélkülözhetik-e a véleményüket, vagy olyan kérdésről van szó, amely*

lelkiismereti kérdéssé válik, és vétót igényel. (...) Ha emiatt nem lehet megállapodásra jutni, akkor a döntést el kell halasztani. Más szóval, az ügy továbbra is nyitott marad.” Ez a módszer alkalmas arra, hogy a különbözőségekből egy új egységet hozzon létre.

A felelősség továbbadása

Tilmann atya a 2007-ben a Kahlenbergen beszélt a felelősség továbbadásáról, a vezetői utánpótlás neveléséről. *„Fontosnak tartom, hogy egy fiatal vezető generáció növekedjen fel mellettünk. Egy utánpótlás-iskolát alapítani, ahol Schönstatt szellemében egy fiatal nemzedék szellemi képzése folyik. Kell egy fiatal kör, mely törekszik, tanul, dolgozik... akik mélyen foglalkoznak Schönstattal, akik nagyon értelmesek, akiknek vezetői képességeik vannak, rendszeresen találkoznak, és olyanok, akiknek még nincs felelősségük. Olyannak képzelem ezt, mint egy kis egyetem, ahol öt év képzés után lehet használni az embereket.”* Ez Tilmann atya sajátos módszere volt. Kiválasztott embereket, akiket mélyebben bevezetett Schönstatt szellemiségébe, és figyelte őket, hogyan fogadják be, amit kaptak és várta türelmesen, hogy kezd-e növekedni valami. Így működött a 2005-ben általa vezetett KAKUCS, azaz a Kentenich atya kutatócsoport Budapesten és Keszthelyen. A belső növekedésre épített, ezt mindig kívárta, addig nem rakott senki vállára felelősséget. Hálát adunk Csermákéknak a Kentenich kis-egyetem létrehozásáért és kísérésért. Továbbá Kálmán érdeme, hogy zsebében mindig ott volt a diktafon, és ezeket az eseményeket hűségesen rögzítette, majd rövid időn belül leírta.

A felelősség átadásakor a kahlenbergi szentélyben a szentmise végén így bocsátott el bennünket: *„Ha itt a Szűzanyánál együtt vagyunk, akkor növekedni fog ez a három oldal: az apostoli hivatásunk, Kentenich atya ismerete, a Jóisten és a Szűzanya szeretete.”*

A Tecsengó a jubileumi évben, 2014 júliusában adta át a vezetői stafétát a Juvenének.

Ther Antal és Ágnes

Házaspárok útja

Az ötlettől az út megszületéséig

Nem megfontolt mérlegelések, alapos helyzetfelmérés eredménye, és az arra adható lehetséges válaszok latolgatása alapján született meg a Házaspárok útja Óbudaváron, hanem a Szentlélek kiáradását éltük meg. Maga az ötlet és a megvalósítás nem csak nyíló ajtó, hanem erőteljesen kivitágódó, szebben fogalmazva kitáruló ajtó volt, ahol a kegyelem betört – ezt tapasztaltuk az ötlet megszületésétől az út elkészítéséig.

Tilmann atya váratlanul, látszólag spontán módon röviden felvázolta vízióját, hogy a keresztúthoz hasonlóan építsünk olyan utat, amely a házasság fontos állomásait jeleníti meg, ahol a házasságban élők múltja, jelene, jövője imádságban átélmélkedhető. Példaként felhozta, hogy a keresztút Jézus életének egy részét kapcsolja össze a miénkkel. Őt szemléljük, és átérezzük, hogy életével, keresztútjával életünk egy-egy szakaszával azonosul. Vállalta az embersorsot, és így nem leszünk/vagyunk egyedül sohasem. Ennek analógiájára javasolta, hogy a keresztúthoz hasonlóan építsük meg a Házaspárok útját.

A Szentlélek sugallata lehetett, hiszen ezt az ötletét elfelejtette, sőt a megvalósítást később ellenezte, és meg kellett győzni arról, hogy mindent megteszünk, hogy a Házaspárok útja ne vonjon el energiát, erőt, pénzt a Központ építésétől!

A gondolat többeket megragadott, hiszen ilyen út sehol sincs a világon, és ez is gazdagíthatja, erősítheti az óbudavári családnapokon résztvevőket és a kápolnához zarándoklókat, rámutat-

hat a házaspár élethivatásában élők tennivalóira, segítheti őket életük elkötelezett folytatásában.

Endrédi István és Cili ismertette az elképzelést, és hívta azokat, akik hajlandók merészet gondolni és nagyot tenni. Tervek is készültek az erdei szentélyhez hasonló stációkról, azonban a költséges kivitelezés és engedélyeztetés miatt nem tűnt valószínűnek, hogy a vágy a közeljövőben teljesülhet.

Az élet azonban sürgetett. 2006 tavaszán kispesti családok jelezték, hogy Óbudavárra zarándokolnak, és szeretnék a Házaspárok útját akkor is végigjárni, ha az állomások még nem épültek meg. Így sürgetővé vált egy kiadvány elkészítése, mely segíti az ideérkezők számára az elmélyülést.

Az I. Szövetségi évfolyam – többek véleményét kikérve – megalakította a stációk neveit. Csermák Kálmán és Alice felkért 15 házaspárt, akik egy-egy állomást választottak, és leírták a gondolataikat. Szeptemberben Budaörsről érkezett egy busznyi zarándok, akik a kispestiekhez hasonlóan úgy járták végig az utat, hogy a kápolnától elindultak az erdei szentély felé, néha megálltak, felolvastak egy-egy állomást, majd imádkozva tovább haladtak.

Látva a nagy érdeklődést és azt, hogy már maga az ötlet is így vonzza a nem schönstatti családokat is, a II. Szövetségi évfolyam a vezetőség elé tárta az elképzelést, hogy az út ideiglenes, de igényes stációit Jagicza Attila fából elkészítené, melyekre felkerül-

nének az állomások. Endrédiék az Egyesület nevében azt kérték a Sallai–Karikó házaspártól, hogy fogják össze az út felállításával, a kiadvány elkészítésével, az ünnep előkészítésével kapcsolatos teendőket és „üssék a vasat”.

2007. márciusban időpontot kértünk Bíró püspök atyától, aki jelezte, hogy az általunk elképzelhető időszakban egyetlen hétvégi időpont jó számára: 2007. július 8. délután 4 óra. Megvolt a szentelés időpontja, ezen kívül azonban szinte semmi.

Áprilisban az I. és II. szövetségi családok Gódány Róbert vezetésével kijelölték az útvonalat és az állomások helyeit. A Gódány és a Ther házaspár kérte, hogy az úthoz olyan elmélgedések készüljenek, amelyekben benne van a schönstatti, házasságról szóló tanítás alfája és ómegája. Mivel a korábbi kiadványban a családok egymástól függetlenül alkották meg a szövegeket, és az idő rövidege miatt nem volt megadva egységes irányelv a formára és a tartalomra vonatkozóan, egy bizottság alakult a Csermák, Endrédi, Gódány, Mészáros, Sallai, Ther család képviselésével, akik a végleges szövegeket elkészítették. Szükséges volt újra átgondolni az állomások neveit, a hozzájuk tartozó idézeteket és feladatokat is. A korábbi írásokat megjelentettük az Oázisban, és a bennük foglalt gondolatokat beépítettük a végleges változatba.

Ozsvári Imri népművészeti motívumokból merítve megfestette a fatáblákat. Jagicza Attila a faanyagot – melyet saját házuk szépítésére tartogatott – nagylelkűen felajánlotta és ebből készítette el a 15 állomást. Közben sok családunk munkahétvégére érkezett Óbudavárra, hogy az utat, az állomásokat, a padokat kialakítsák.

A Szűzanya többször is megismételt halk szavával kezdődött. Elmentünk többször is mellette lehetetlennek tartva a megvalósítást, míg voltak, akik hősiességel bizalommal belevetették magukat és végigküzdötték, harcolták, míg megvalósult...

Megtapasztaltuk, hogy a közös munka által Közösségünk tovább erősödött, még jobban összekovácsolódott, és nagy örö-

möt élt át. Sokszor felvetődött már, hogy az általános gyengeség miatt nem szabad új dolgokra vállalkoznunk, mert elvonja az amúgy is szűkös erőket a „fontosabb” dolgoktól. Látszik, hogy itt ez nem így történt. Egy jó új eszme új erőforrást jelent! Szükségünk van ilyen munkákra, melyekben átélhetjük sokoldalúságunkat, előjöhetnek a rejtett értékek és megtanulunk együtt, egymást kiegészítve dolgozni. Örömmel az tette teljessé, hogy a szentelésre a Házaspárok útjának megálmodója, a már erősen gyengélkedő Tilmann atya is el tudott jönni, a szentmisét Vele ünnepelhettük, és az Útról előadást is tartott, ebből idézünk:

„A házaspárok útja az élet és a nagylelkű szeretet útja. A Szűzanya Jézussal mindenkire egészen közel áll, aki ezen az úton jár: erőt ad és oltalmaz. Hív minket is, hogy menjünk a nagyobb szeretet útján akkor is, ha a szeretet fáj – Ő elkísér mindannyiunkat.

Egészen különlegeset, újat alkottunk, mely egy életfolyamat kezdete – ez fontos az egyház számára, hiszen a család az élet, a szerepet és az egyház bölcsője. Remélem, eljön az idő, amikor minden templom mellett lesz a keresztút mellett egy Házaspárok útja...”

Fontos kérdés: Miért építettük?

A csapból is az folyik, hogy a házasság válságban van, hiszen a fiatalok közül sokan nem köteleződnek el, minden második házasság válással végződik. Felmerül a kérdés, hogy érdemes-e egy haldokló intézményt mindenáron erőlködve életben tartani?

Nem nézzük rózsaszín szemüvegen át a valóságot, a negatív tendenciákat mi is látjuk, de úgy érezzük, a hangsúlyt a meglévő jó erősítésére kell helyezni. Igaza van Böjte Csabának: *„Félrevert harangok zajában nem lehet élni, gyereket szülni, nem engedhetjük meg magunknak a kétségbeesés luxusát”.*

Tilmann atyától tanultuk ezt a meglepő és sokakat meghökentető meglátást: *A házasság egyre inkább olyanná válik, ahogyan sok ezer évvel ezelőtt a Teremtő elképzelte. A huszadik század első feléig a házasságot szokások, törvények és hagyományok védték, ma eltűntek a védőfalak, amelyek megóvják a házasság egységét. Az, hogy szinte senki nem vált el, nem feltétlenül jelentette azt, hogy mindenki szerette a házastársát, sokan idegenként éltek egymás mellett, érdekszövetséget kötöttek. Valljuk, hogy azok a házasságok, amelyek a mai körülmények között megmaradnak, erősebbek, mert a házasfelek nap mint nap a korszellem ellenében döntenek egymás mellett.*

Hisszük, ahol Isten engedi, hogy valami összetörjön, ott valami sokkal szebbet akar építeni. Nem a régebbi korok házasságézményei után nosztalgiázunk tehát, hanem arra törekszünk, hogy megtisztítsuk a vadhajtásoktól, örömmel, bizalommal, lélekkel hassuk át, hogy az életre szóló elköteleződés értéket jelentsen számunkra. Hisszük, a házasság nem bővli, hanem ha Isten terve szerint éljük meg, a boldog, kiegyensúlyozott élet, az egészséges, kötődni tudó, erős személyiség fejlődésének bölcsője.

Hogyan segíthet ebben a Házaspárok útja?

1. Tudatosítja: a házasság munka

A templomi házasság sem ad garancialevelet a boldog házasságra, nem magától értetődő, hogy egymás mellett maradunk még akkor sem, ha szentségi házasságot kötöttünk. A házasságápolás egyik szép módja lehet, ha a párok eljönnek ide, és átbeszélgetik a már közösen megtett útjukat, az átélt örömeiket, nehézségeket, és a rájuk váró feladatokat is áttekintik, és persze rápillantanak a mai élethelyzetük legfontosabb kihívásaira. Itt ehhez sok segítséget kaphatnak: a táblákon lévő szentírási idézetek, feladatok ösztönzést adnak a beszélgetésekhez, és az úthoz készült kiadványainkban is kapaszkodókat találhatnak.

2. A krízis normális, lépcső lehet az Ég felé

Sokan úgy gondolják, hogy összeházasodnak, és mint a mesében, boldogan élnek, míg meg nem halnak, s amikor jönnek a problémák, megijednek, valamit nagyon elrontottunk, lehet, hogy nem jól választottunk. A házasi élet nem olyan, mint mikor beülünk a sífelvonóba, és egyenes vonalon jutunk fel a csúcsra, sokkal inkább hasonlít egy hullámvasútra, abból is az extrém fajtára. Arra szeretnénk felhívni a figyelmet, **NORMÁLIS** az, hogy ilyen helyzeteket megélünk. Az élet velejárója, hogy új élethelyzetekbe kerülünk, ahol a korábbi életvezetésünk, meg-

küzdési stratégiáink már csődöt mondanak, és újra kell terveznünk a kapcsolatunkat, a mindennapjainkat. Például ha gyermekünk születik, és mi úgy akarunk szórakozni, mint korábban, vagy ha üres marad a fészek, és éppúgy ragaszkodunk az ifjakhoz, ahogy gyermekkorukban tettük, vagy az élet delén, ha kamaszbőrbe akarunk bújni, borítékolva van a kudarc, ez az életutunkon visszalépést jelent. Amikor éppen zuhanunk, a hullámvasúton sem ugrunk ki az ülésből, hogy ne törjük össze sem magunk, sem családunk életét, hanem természetesnek vesszük, most jól megkapaszkodunk. Ha képesek vagyunk a változó körülményekben új esélyt látni, megküzdünk velük, a válságból jó irányú váltás lesz. Akkor előbbre, feljebb tudunk lépni az életutunkon. A krízisből így lehet katarzis.

A szeretetteljes kapcsolat él és hat tovább nemzedékeken át a körülöttünk élők életében is, és értékes örökség gyermekeinknek is.

3. Isteni szövetségünk van

A másfél kilométeres erdei út kápolnától kápolnáig vezet. Jelképezi, hogy Isten kezéből jövünk, és az ő kezébe térünk haza, és ő hordoz minket tenyerében akkor is, ha éppen nem érezzük. Ha meghívjuk őt a kapcsolatunkba, ha tanítására figyelünk, kipótolja a hiányosságainkat, kibogozza gubancainkat, és segít ott, ahol mi csődöt mondtunk.

Eucharisztikus Házaspárok útja

Az Eucharisztia és a házasság szentségének párhuzamairól, egymást erősítő hatásairól is készítettünk lelki tanösvényt Óbudaváron a kápolna közvetlen közelében, melyet 2021-ben Dr. Udvardy György érsek atya szentelt fel.

Ez az út az Eucharisztia és a házasság szentségének azonos forrását és párhuzamait segíti átgondolni. Minden állomáshoz szintén készült egy-egy tábla, melyeket Ozsváriné Ramocsai Imri tervezett. A szövegeket a schönstatti családok állították össze az

elmúlt évtizedek pápai megnyilatkozásai és a schönstatti alapító atyák, Josef Kentenich, Tilmann Beller és a nagy szentek elmékedései alapján. Ennél az elmékedés-sorozatnál is szükség volt egy kutató, egységesítő, szerkesztő munkára, melyet Sallai Tamás és Éva, valamint Török Péter és Orsolya végzett. Minden elmékedés után beszélgetést segítő kérdések és életpéldák is olvashatók a kiadványban. Az állomásokon felállított padok mind a kápolna felé néznek, kifejezve, hogy szeretetünk megújulását, mélyülését Jézustól várjuk.

Az Eucharisztikus házaspárok útja azt kívánja megmutatni 15 megközelítésben, hogy a különböző életszakaszok, élethelyzetek mind más-más lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy Isten önjándékozó, minket személy szerint szerető megnyilvánulásait észrevegyük, tudatosítsuk. A szerelemben megélt tűz, hűség, megújulás és intimitás a szentáldozásban is benne rejlik. Az Eucharisztia éltető és állandó jelenléte a templomokban felhívja a figyelmet az otthonainkban a házasság szentségében velünk élő, testünket-lelkünket elfogadó, befogadó Istenre. Ezen az úton egy-egy állomás: az egymás melletti elköteleződés, a gondviselés, az életadás, a gyümölcstermés, az áldozatkészség, a kereszthordozás, az elidőzés az együttlét pillanataiban, a beteg, sérült családtagok kísérése, a felkészülés a földi búcsúra, hiszen meghívottak vagyunk a Bárány menyegzőjére, és a hála. Az isteni szeretet nem csak megmutatja, hogy a házastársi szeretetünknek hova kell fejlődnie, hanem erőforrásul is szolgál.

Székely János püspök atya így írt az úthoz készült kiadványban: *Ez az út „Különös hangsúlyt fektet annak bemutatására, hogy az Eucharisztia titka és a házasság titka mennyire hasonlóak, és mennyire egyetlen szeretettitoknak a megnyilvánulásai. Az Eucharisztia Krisztusnak értünk szeretetből odaadott, minket tápláló teste, a házasságban pedig két ember szeretetből odaadja a testét és egész önmagát, hogy tápláló kenyér legyenek egymás számára, hogy életadó, termékeny szeretetközösséggé váljanak.”*

Mindkét házaspárok útjához készült kiadvány, amelyek rövid elmélkedésekkel, életpéldákkal/dalokkal és kérdésekkel segítik az elmélyülést.

Több neves atyával, szakemberrel jártuk ezeket az utakat vagy ünnepeltünk együtt: többek közt Bőjte Csabával, Uzsalyné dr. Pécsi Rita neveléskutatóval, Pál Feri atyával, Udvardy György érsek atyával. Tőlük idézünk:

HÁLÁT ADUNK
Eucharistia

„Áldjad lelke
az Urat,
és ne feledd el,
mennyi jót
tett veled!”
(Zsolt 103,2)

Miért vagyok hálás Istennek
és a társamnak?

HÁZASSÁG-TITKOSZÓRÓ

ITT VAGYOK SZÁMODRA
Adoratio

„Én veletek vagyok
minden nap,
a világ végezetéig.”
(Mt 28,20)

Imádjuk Istent egymás szívében!

HÁZASSÁG-TITKOSZÓRÓ

„Két ember vállalja hivatását: a szeretettel párosult szerelem lendületében elindul az egygé vált közös úton. Ők is, mint Jézus, találkoznak segítőkkel, siránkozókkal, gyermekekkel az elesésektől megterhelt úton. Akik végig járják ezt a házasság szentségéből kitárulkozó utat, a végén Jézussal együtt hálaadással mondják ki: érdemes volt. A szeretetből odaadott élet a feltámadás fényében ragyog már előttünk.

Sokszor az a bajunk, hogy nem tudunk elcsöndesedni, és kiürül a házasság, elhidegülnek a párok. Ez az út megpróbálja őket a házasságukhoz visszavezetni. Meditatív, imádságra indító képsor segíti őket ebben. Soha annyira nem volt szükségünk a csendre, mint manapság. Az evangélium, a család örömhír: nem eltemetni, siratni kell, hanem ünnepelni.

Valaki így fogalmaz: Az az imádság, amely nem tesz jobbá, nem igazán imádság. Ezek a stációk olyan imádsághoz szeretnének segíteni bennünket, amely jobbá tesz, amelyből tettek fakadnak.” (Bíró László püspök)

„Az élet apró atomjai, elmúlással dacoló várai a családok, ahol szép és gyönyörűséges vállalni a létet! Családjaink megerősítéséért állítjuk fel a Házaspárok útját. Hiszem, hogy ha valaki imádságos lelkülettel hosszan járja ezeket az állomásokat, képes testben és lélekben megerősödni! A családos életre készülők vagy e célt már elérték testi, lelki tisztulását, újjászületését hivatott szolgálni az úthoz készült kiadvány. Az állomások mellett padok vannak, ahol megpihelve megteheted a további életedhez szükséges pályamódosításokat, vagy akár meghozhatod életed alapvető döntéseit teremtető Istened, drága szeretteid, életed nagy feladatai mellett!” (Böjte Csaba)

„A személyes üdvtörténetünk az életünk, amelynek útjai mögött ott áll a szerető Isten. Ennek biztosan egyik legmeghatározóbb eseménysorozata az egymással és az Atyával kötött hármasszövetségünk, a házasságunk szentsége. Ezt szemléljük, ennek Isten által

kirajzolt útjait ünnepeljük ma. Szívünk dalát ízlelgetjük majd az egyes állomásokon áthaladva, színekre bontva gazdagságát.” (Pécsi Rita)

„Házaspárok útja, ez egy nagyon klassz dolog! ... A házaspárok útja folyamatok sora, amelyeknek az ismerete sokszor, kicsit sarkosan mondom, élet-halál kérdés. Képesek legyünk a mélypontokat, hullámvölgyeket úgy tekinteni, hogy ez egy mélypont és hullámvölgy, és megtanuljuk, hogyan tudunk onnan tovább menni.” (Pál Feri atya)

Az utat nem csak schönstattiaknak építettük

A házaspárok útja olyan, mint a Szűzanya két hívogató karja, aki magához öleli nem csak a schönstatti házaspárokat, hanem minden jószándékú párt, aki értéknek tartja a családot.

Ez az első, a házasság mérföldköveit bemutató meditációs út, tanösvény a világon. Annyira vonzó, hogy Magyarországon és világszerte több helyszínen kérték hozzájárulásunkat az út hasonmásának elkészítéséhez. Emellett máshonnan is jönnek ide za-

rándokok plébániákról, családcsoportokból, de jönnek párok kettesben, gyakran ez egy házassági évfordulós ajándék, de vannak, akik esküvő előtt látogatnak ide, hogy felkészüljenek az előttük álló útra.

Magyarországon 14 helyen, határainkon túl 10 helyen állítottak Házaspárok útját

Óbudavár, Horvátnádálja, Máriapócs, Budapest, Pápa, Bodrogolaszi, Pálósszentkút, Dusnok, Nyíregyháza, Püspökszentlászló, Fertőszentmiklós, Homokkomárom, Nagytálya, Siófok. Külföldön Berehovo (Ukrajna), Schönstatt (Németország), Memhölz (Németország), Ingolstadt-Kösching (Németország), Obritzberg (Ausztria), és a tengerentúlon is: Paraguay, Costa Rica, Constantia (Dél-Afrika), Lengyelország, Texas (USA).

Néhány élmény az úton

Egy szép napos délután a kápolnához vezető úton motorkerékpár robog fölfelé, fiatal férfi vezet, mögötte ifjú hölgy ül. Mondják, hogy az útról már többször is látták a kápolnát, és nagyon tetszik nekik. Megkérdezem, hogy szívesen megnéznék-e belülről is – „igen” a válaszuk. Miután kilépünk a kápolnából, gondoltam a Házaspárok útjára is felhívom a figyelmüket. Érdeklődéssel hallgatják, éreztem, hogy vonzza őket, ezért visszalépek a kápolnába egy könyvecskéért, s nekik ajándékozom. Majd elköszönünk egymástól.

Este a sötétedés közeledtével felmentünk és imádkoztunk a kápolnában. Lefelé jövet látjuk, hogy lenn a dűlőút mellett a fiatal pár most készül elmenni. Elmesélik, hogy végigjárták a házaspárok útját. Az utolsó két állomásnál a mobiltelefonjuk világánál olvasták a szöveget... Hozzáteszik, hogy ők még nem házasok, még csak együtt járnak. Azt válaszolom nekik, ugyan a Házaspárok útja nevet választottuk, de nem csak házaspárokra gondoltunk...

Néhány nap múlva szép napos vasárnap délután a kápolna fölött a rét és a szőlő között felbukkan két idősebb személy. Kide-

rül, hogy a motorkerékpáros fiatalember szülei, és a fiuk lelkes beszámolója indította őket arra, hogy eljöjjenek... A könyvecske is a kezükben volt.

Volt olyan eset, amikor felkínáltam a látogató házaspárnak az úthoz tartozó meditációs füzetet, amire a férj kicsit bosszúnak tűnt, hogy na, megint pénzt akarnak kihúzni a zsebéből. Visszatérve az útról még négy darab könyvecskét vásárolt, és Isten áldását kérte a munkánkra.

Fiunkat Nyíregyházára költöztettük, hogy megkezdhesse pilóta tanulmányait az egyetemen. Miután holmijait felhurcolta a kollégiumba, kihasználtuk a szép időt, és elmentünk a közeli Sóstóhoz sétálni. A gyönyörű napsütésben egy Házaspárok útja formájú táblát láttunk hátulról. (Teljesen elfelejtettük, hogy ilyen messze, keleten is van Házaspárok útja, ahova épp a mi utunk vezetett.) Közelebb mentünk, hogy megnézzük, mi van rajta. Mi más lehetne, ami épp itt és most a legnagyobb feladatunk volt akkor: „*Elengedjük gyermekeinket*”. Micsoda bizalmat adó, szívélyes üdvözlöt kaptunk a Szűzanyától!

Egy hatgyermekes zarándok házaspár mesélte: „*Már régóta komoly gondok terhelik a kapcsolatunkat, egyszerűen nem találjuk az utat egymás lelkéhez, de becsülettel húzzuk a szekeret, tesszük, amire képesek vagyunk. Már nem vártam nagy áttörést, csodát a kapcsolatunkban, annyira megkeseredtem. A Házaspárok útjához*

véletlenül vetődtünk el. Mélyen megérintettek az állomásoknál olvasott szövegek. Az egyiknél a padon ülve azért imádkoztam, hogy a mennyei Atya éreztesse velem egy kicsit, hogy szeret. Egy kis idő múlva a férjem váratlanul átkarolt, ölébe vett, s mint egy kisgyereket elkezdett ringatni... Nem szólt semmit, csak az ölében ringatott percekig. Hullott a könnyem, a kegyelem gátakat, falakat döntött le bennem. Nem számítottam erre a válaszra. Ekkor értettem meg, hogy az Úr a férjemet adta, hogy megmutassa irántam való szeretetét, és azt kéri, szeressem őt jobban, és ezáltal közelebb kerülök Istenhez is. Talán a házasságunk első éveiben voltunk ilyen közel egymáshoz, mint akkor.”

Az állomásokat a schönstatti családok egy-egy közössége „örökbe fogadta”, hogy rendszeres imáikkal, áldozataik felajánlásával hordozzák azokat a zarándokokat, akiknek az adott stációnál nehézségeik vannak. Így az ide látogató párok nem csupán szép élménnyel, hanem kegyelmi ajándékokkal gazdagodhatnak, tudhatják, imádkoznak értük.

„Sok schönstatti család közös fáradozása által épült fel ez az út, de a munka nem ért véget. Tovább kell dolgoznunk azon, hogy a házaspárok útja minél többeket Óbudavárra, Háromszor Csodálatos Anyánk szentélyébe vezessen, hogy itt házasságukhoz erőt kaphassanak, és mindennap újra kezdjék a szeretetet.”

Karikó Éva – Sallai Tamás

Mária-kert Óbudaváron

Az óbudavári Mária-kert története akkor kezdődött, amikor egy alkalommal a harmadik szövetség imádkozott a szentélyben s kijöve egyikőjük végignézett az MHC házak mögötti elhanyagolt, dzsumbujos, köves területen, s azt mondta: „ide egy Mária-kertet kellene építeni!”. A gondolattal sikerült belelkesítenie másokat is, s nemsokára egy nyertes pályázat segítségével és sok önkéntes munkával elkezdődött az építkezés, ami hol gyorsabban, hol lassabban haladt. Az Eucharisztikus Kongresszus közeledtével a Mária-kert mellett elindult az Eucharisztikus Házaspárok Útja áramlat is, melynek keretében a missziós kereszt másolatát is sikerült felállítani a Mária-kert jövőbeli helyére. Telt az idő, s közeledtünk 2022 felé, ami a schönstatti Mária-kert 80. évfordulója s ennek kapcsán a fizikai Mária-kert építése mellett elkezdődött a lelki Mária-kert áramlat megismerése s az ide vonatkozó schönstatti történetek kutatása is.

Az egyháztörténetben, az egyházművé-

szetben a Mária-kertnek nagyon régi hagyománya van. Az Énekek énekében a szerelmes ifjú kedvesét így dicséri: „*Húgom, mátkám akár az elzárt kert, mint az elzárt kert, a lepecsételt forrás.*”³ Az egyházatyák már nagyon korán Máriára vonatkoztatták ezt a részt, ahol az Istenanya úgy jelenik meg, mint egy zárt kert, mint az édenkert megtestesítője. Ez a hagyomány bukkan fel később a szerzetesek kolostorainak kerengővel körülvett kertjében is, mely szintén a Mária-kert egyik megjelenési formája volt.

Kentenich atyáról lehet tudni, hogy már fiatal korában foglalkozott a Mária-kert gondolatával. A noviciátusban kijegyzetelt szövegek között is előfordul, főleg Grignon de Montfort Szent Lajos szövegeinek tanulmányozásakor, s minden bizonnyal már munkássága elején is használta a rábízott fiatalok nevelésében ezt az allegóriát. Engling Józsefnél szerepel olyan feljegyzés (Mairblüten, 1916), melyben több virágnak leírta a jelentését, ahogy az a középkortól kezdve kialakult, mert lelkének Mária-kertjéből minden nap egy csokor virágot szándékozik szedni a Szűzanyának.

Rózsa – szívem királynője, Mária

Nefelejcs – hűség szimbóluma

Ibolya – alázat, szerénység

Golgota-virág – kereszt és áldozatos szeretet

Liliom – ártatlanság.

Schönstatt történelmében a második világháború alatt a Mária-kertnek egészen más, új, meghatározó jelentése alakult ki. Ebben az értelemben a „*Mária-kert egy kert, amelyben csupa kis Mária nyílik, melyek mind Krisztust hordozzák, Krisztust szülik és Krisztusban és Krisztussal állandóan az Atya körül keringenek. A Mária-kert tartalma mindig ugyanaz marad: MÁRIA.*”

Kentenich atya szerint ez a kert a schönstatti közösségi lét legmagasabb kifejeződése, és hogy ennek a mélységét fel tudjuk

³ Énekek Éneke 13

fogni, vagy csak meg tudjuk sejteni, egy sajátos belső érzéknek kell kifejlődnie. Valamilyen titokzatos módon Máriákként nekünk is oda kell ajándékoznunk a világnak Krisztust, hogy az emberek közé tudjon menni.

Ezzel a témával való foglalkozás, kutatás a jelenlegi közösségnek több szempontból is sokat adott. Például a velünk ismerkedők sokszor – akár enyhén rosszallóan is – felvetették, hogy miért ilyen Mária-központú ez a mozgalom, s sokszor még olyan családok is, akik már többször vettek részt családnapokon, nem értették, hogy a Máriával kötött szeretetszövetség által az Atyához kerülünk közelebb. A schönstatti Mária-kert kutatása során nagyon jó szavakat, kifejezéseket, megközelítéseket találhatunk, melyek segítségével világossá válik, vagy inkább világossá tudjuk tenni, hogy mi nem Mária-központú, hanem Atya-központú mozgalom vagyunk és nagyon máriásak. Jó volt, hogy a Mária-kerttel foglalkoztunk, mert a családnapos előadók így fókuszba tudták helyezni: éppen azért Mária, mert ő az, aki annyira az Atyára irányul s ezzel példát ad nekünk! Tisztába kell kerülni vele, hogy az

Atya a lényeg, és Máriát az Atya adta nekünk: „nézzétek, én ezt az utat választottam, hogy Krisztus így jöjjön közétek”. Ha Isten Márián keresztül adta nekünk a Megváltót, akkor hitünk szerint számunkra is nagyon jó út Istenhez a Márián keresztül vezető.

Milyen történelmi események állnak e lelki áramlat mögött? Alapítónkat, Kentenich atyát 1941 szeptemberében letartóztatták. Éppen papoknak készült lelkigyakorlatot tartani, amikor jött a Gestapo, hogy szíveskedjen velük menni. Kentenich atya hidegvérrel elmondta, hogy ez az időzítés nem jó, nagy feltűnést fog kelteni, ha most viszik el. Rövidesen nagyon sok pap érkezik, a Gestapo érdekében jobb volna, ha csak egy héttel később vinnék el. (A náciak nem szerették, ha az efféle dolgok túl nagy port kavarnak a nyilvánosság előtt) A Gestapo szót fogadott és Kentenich atya tényleg úgy mondta el a papok lelki gyakorlatán az utolsó előadását, mint az ő hattyúdalát. De a hallgatóság ezt nem tudhatta.

Van egy német nyelvű kis könyvecske a „humoros” Kentenich atyáról.⁴ Ebben írják, hogy a Gestaponak az volt a módszere, hogy behívták az embereket, és órákat várták őket azt remélve, hogy ezzel elkezdődik a lelki felmorzsolódás, elhatalmasodik a szorongás a letartóztatottakon. Kentenich atyával is így volt, bement szeptember 20-án reggel a megadott időre, de csak valamikor kora délután került rá a sor. Később kérdezték, hogy mit csinált ezekben a szorongató órákban? „Olyan fáradt voltam az előtte való napok feladataitól, legalább szundikáltam egy kicsit.”

Egészen 1942. március 11-ig letartóztatásban, börtönben volt. Először egy sötét, szűk magánzárkába csukták. A kortársak tanúsága szerint az ilyen helyzetbe került emberek teljesen felmorzsolódtak, sokan meg is örültek. Kentenich atya itt is pihenésre használta az időt. Már egy hónapot ott volt ebben a telefonfülkénél alig nagyobb cellában, mikor október 18-a következett. Kentenich atya nem ette meg a reggelijét, mert azt gondolta, hogy ha

⁴ Petre Locher: *Mit Herz und Humor*. Patris Verlag, 1981.

esetleg szabadon bocsátják, akkor tudna Schönstattban misézni. Ezzel a szentségi bűntöt akarta megtartani. Ahogy ezen gondolkodott a sötétben, mintegy félálomban átjárta a kérdés: mi van, ha Isten nem akarja, hogy szabad legyen, sem ma, az évfordulón, sem később. Ha Istennek az a terve, hogy a Schönstatt-mű vezetését ne tudja újra kézbe venni? Ha azt akarja, hogy háttérbe vonuljon, és ismeretlenül imádkozva, alázatban, áldozatokat hozva vérezzen el a műért? Ez a gondolat nagyon megrázta őt, mint alapítót. Lényének gyökerét és idegét érintette. Mivel biztos volt benne, hogy a kérdés Istentől jött – habozás nélkül igennel válaszolt. AD SUM – Így legyen! Mikor teljesen fölébredt újra végiggondolta: igen, ez a kérdés Istentől jön, ezért nyilvánvaló, hogy igennel válaszol. Ad sum.

S valóban nyílt is a cellaajtó, és a korabeli szemtanúk szavai szerint Kentenich atya királyként jött ki a cellájából, méltóságteljesen. De nem Schönstattba, hanem egy másik börtönbe vitték.

Ott pillanatokon belül – konkrétan 21-én – sikerült felvennie a kapcsolatot a közösségével és elindítania egy rendszeres levelezést. Két börtönőrt sikerült megnyernie magának, akik „Kis” és „Nagy” fedőnévvel bonyolították a levelek kézbesítését.

És mit csinálnak ilyenkor a vérbeli Mária-nővérek? Amikor az „apjuk” be van zárva a börtönbe? Mindent megmozgattak, ami lehetséges volt. A börtöntől nem messze például volt egy templom, ennek a sekrestyését megkönyékezték és elérték, hogy felmehessenek a toronyba. Ott egy régi lukas vödört találtak, arra ráállva tudtak kinézni egy nyíláson át a börtönre. Ketten állandóan „ügyeletben” voltak s azt nézték, hogy vajon hol lehet Kentenich atya cellaablaka. Sok fürkészás után december 20-án fel is fedezték őt és másnap már Kentenich atya is meglátta őket. Egyből írt is egy levelet:

„Meglepetés volt! Épp megírtam a karácsonyi leveletem, és odaadtam a titkos küldöncnek, mikor kinéztem az ablakon, és nézz oda! Mekkora meglepetés. Ez volt az első nagy karácsonyi örömöm. Látják, még mennyire ember maradtam a sok átszellemülés és át-

istenülés ellenére, hogy ennyire meg tudtam Önöknek örülni! Bizonyára örültek volna, ha kinyitom az ablakot. Hát persze, ha megtehettem volna. A szabadság korlátozása itt sok apró részletből áll. Az ablakot nem nyithatom ki... – »Péter, eljön az idő, amikor valaki más fog felövezni, és oda visznek, ahova nem akarsz!« Ez az idő most eljött. De nekem nem nehéz, mert ez mind csak másodlagos. A lényeg, hogy Isten az Önök lelkében

van. És ez a lélek Önökben Krisztus képmásává nőjön. Ez az én legnagyobb örömöm...

...Vajon Maguk is olyan jól láttak engem az ablakon át, mint én Magukat? Akkor bizonyára észrevették, hogy milyen jó dolgom van. És én is újra látom, hogy Maguk hogy néznek ki. Kérem, hogy nagyon hűségesen tartsanak össze, mindenki a maga helyén, és szeretettel szolgáljanak egymásnak. Annyira szeretnék Önöknek sok szeretetet adni, de ezt én most nem tehetem meg, ezért ezt most Önöknek kell egymásnak megtenniük helyettem.»

Ez a levél ízelítőt ad abból, milyen személyes, bensőséges kapcsolatban állt az atya a közösségével.

Közeledett a karácsony. Mariengard nővér kórházi munkanapja végeztével hazafelé menet elgondolkodott, hogyan is fogják ünnepelni a nővértársakkal a szentestét. Eszébe jutottak a gyerekkori karácsonyai, és hazaérve tollat ragadott és levelet írt a Kisjézusnak, mint egy kisgyerek: karácsonyi ajándékuK Kentenich

atya kiszabadulását kérte a börtönből. A levelet a főnövrének adta, hogy használja tetszése szerint az ünnepi légkör megteremtéséhez, az alapítóért való imádságra buzdításhoz. Neki annyira megtetszett az iromány, hogy eljuttatta a börtönbe Kantenich atyának – pedig hát a levél címzettje nem ő volt.

„Kedves Kisjézus!

Közeledik Szenteste, amikor újra leszállsz a Földre és még meg sem írtam Neked, hogy mit hozzá. Pedig minden évben hozol a jó gyerekeknek sok szép ajándékot. Ezekről szívesen lemondok, csak Apa jöhessen haza.

Idén ugyanis nagyon nagy kéréssel fordulok hozzád. Kedves jó Apánk már olyan rég távol van tőlünk és mind vágyunk utána. Nem tennéd meg, kérek, hogy amikor Szenteste leszállsz a földre, egy angyalt küldesz Apához? Akkor hirtelen egész világos lenne a cellájában. Az angyal azt mondaná: Ne félj, nagy örömet hirdetek Neked. Ma Schönstattban megszületett a Megváltó! Siess a kápolnába! Ott találd a gyermeket anyja karján! És akkor sok angyal jelenne meg és helyet csinálnának az úton a szentélyig. Ott nézné meg a pásztorjátékot. (»A szent éj csodája« címűt) A gyermek azt mondaná: Most már mindig itt maradhatsz nálam és sokat mesélhetsz rólam a gyerekeidnek, hogy anyám kezénél fogva eltaláljanak hozzá. És minden schönstatti gyermek túlradó örömben úszna és egész éjszaka Neked és Anyádnak zengene dicséretet. És még később is sokan beszélnének a Szent éj csodájáról.

Ugye, kedves Kisjézus, már csak kettőt kell aludnom és itt a karácsony: egészen erősen bízom benne, hogy teljesíted a kérésemet, hiszen te hatalmas vagy és karácsonykor minden jó gyereket megajándékozol...”

Kantenich atyát is megérintette a levél, belement a játékba és a Kisjézus nevében válaszolt:

„Kedves Kis Mariengardom!

Teljesítem a kívánságodat, ha a Te szíved és az egész család szíve virágzó Mária-kertté válik. Vagyis a kérésed teljesülése a Te kezében van és minden schönstatti gyermekében. Igyekeztek,

nehogy elkésetek! Ugyanis még rengeteg tervem van és ehhez szükségem van Apára. Most készítem fel rá ezekre. Ha a kertjeiteket szépen gondozátok, akkor én is felgyorsítom a vésést, csiszolást. Vigasztalásul még megosztom veled, hogy Apa cellája mindig meleg és világos. Munkája meg majdnem annyi van, mint Schönstattban. És rengeteg látogatót fogad naponta. Üdvözet és áldás a mennyből!”

Mariengard nővér nagyon megörült a válasznak, és rögtön munkához látott: még komolyabban törekedett a szeretetszövetség elmélyítésére, hogy így építse a Mária-kertet:

„... Egyből munkához láttam, mert azonnal a Mária-kerttel akartam foglalkozni, és ebbe beletartozik a „kötelességek leghűségesebb teljesítése. Kedves Kisjézus! Nem tudtam a leveledet elfelejteni. Mindig ezt hallottam a fülemben: »Kedves kis Mariengardom!«”

Természetesen a válaszlevelet megosztotta a nővértársaival is, így az egész közösség fölbuzdult, új remény és lendület járta át őket. Az évfolyameszményeiknek megfelelően virágszimbólumokat választottak, s törekedtek a szeretetszövetség felvirágoztatására. Ezt a lelki bevetést ajándékozták váltságdíjként a Szűzanyának Kentenich atyáért, aki ezt a kibontakozó áramlatot a börtönből is érzékelté, és később a táborból is levelekkel, versekkel, imákkal, írásokkal támogatta, segítette.

A levélnek olyan értékes volt a tartalma, hogy később más nővérközösségeknek is elküldték, akik hasonló módon fáradoztak az alapító szabadulásáért a kegyelmi tőke gyarapításával.

Mindez tehát 1941. decemberében történt. A Mária-kert történetének legfontosabb eseménye, azonban csak ezután következett. Visszatekintve azt mondja Kentenich atya:

„Aki a családot a Mária-kert titkába mélyebben be akarja vezetni, az mindig 1942. január 20-hoz kapcsolódjon. Mindkettő ugyanazt a lényegyet hordozza, csak más formában. Csak ha ezt szem előtt tartják, akkor fogják komolyabban megsejteni a Mária-kert a kezdetektől fogva szédítően magas eszményét.”

Schönstatt tengelye, a második mérföldkő, ami nagyon szorosan kapcsolódik a Mária-kerthez: **1942. január 20.**

Kentenich atyát január 16-án a náci börtönorvos alkalmassá nyilvánítja a koncentrációs táborra. A hír mélyen megrázta a Schönstatt családot, s elkezdtek keresni, hol találhatnának segítséget. A későbbi Blanda Schmitz nővér akkoriban érettségiző fiatal lány volt. Édesapja jegyző volt s egy nap megjelent náluk Laurenzia nővér és közbenjárását kérte. Laurenzia nővér kérése eléggé felzaklatta a jegyzőt, aki magában háborgott, hogy mit gondolnak ezek a nővérek, hogy ő volna az Atyaúrsten s egy náci orvost rá tud venni, hogy változtassa meg a véleményét? Ennek ellenére Schmitz úr – pozícióját kockáztatva – megpróbált beszélni az orvossal, de mivel veszélyes lett volna közvetlenül szóba hozni az ügyet, körmönfontan, csak úgy mellékesen vetette fel. Hogy van ugye ez a súlyos tüdőbeteg idős ember, hallotta, hogy táborra alkalmasnak gondolják... hogy lehet az, hogy a nácik félnek egy ilyen gyenge, beteges alkatú paptól, hát mit árthat egy ilyen... Addig-addig sikerült csúzni-csavarni a szót, míg rávette az orvost, hogy újra megvizsgálja Kentenich atyát, ha az beteget jelent, és kéri az új vizsgálatot. Éppen kapóra jött, hogy Kentenich atya valóban lebetegedett, hörghurutot kapott, teljesen elment a hangja, és a régi tüdőbetegségének nyomai, a hegek amúgy is teljesen láthatóak voltak.

Tehát minden egybevágott, amit emberileg el lehetett képzelni. A nyitott ajtók törvénye alapján úgy tűnt, hogy nyílt egy kis rés, ahol meg lehetett volna próbálni bemenni. A Gondviselés a kezükre játszott. És akkor jött a nagy pofon. Kentenich atya visszautasította ezt a lehetőséget. Az a felismerés született meg benne, hogy őt Isten másra hívja s ebben a döntésében szilárdan kitartott. A közösség teljes értetlenkedéssel fogadta ezt a hírt, nagyon nehéz érzésekkel töltötte el őket. Alex Menningen atya Kentenich atya hűséges barátja és munkatársa volt. A neki címzett levelekben olvashatunk a folyamatról, ami ehhez a döntéshez vezetett.

Január 19.

„Nagyon örültem, hogy tegnap és tegnapelőtt is láthattalak a toronyablaknál, még ha csak rövid időre is. Azóta lélekben már válladra is dobtam prófétai köntösömet. Hord méltósággal! Nekem most átmenetileg más köntöst kell hordanom. De ezt örömmel teszem, azzal a meggyőződéssel, hogy még inkább a mű szolgáltatásra lehetek.” Aztán megköszöni a lehetőséget és a jótanácsot, hogy újra vizsgálta meg magát. *„Kérek egy kis gondolkodási időt ... Az egész olyan apróságnak tűnik; látni fogod, hogy az életünk fölött nagyobb hatalom áll, amely mindent jóra fordít... amúgy sem számít sokat az orvos ítélete, nemrég egy olyan lelkész került a lágerbe, akit pedig előzőleg alkalmatlannak nyilvánítottak. ... Az a lényeg, hogy ti ott kint egészen a műnek éljete. Most lesz igazán szép. Tele vagyok a szenvedés szeretetével és örömmel. Hadd oszszak meg veled valamit. El tudod képzelni, hogy nem is lenne annyira kedvemre való elkerülni a lágert? Sok ismerős vár ott rám. Éljen a hűség!”*

Január 20.:

„Éppen most, az átváltoztatás után kaptam meg a választ a tegnapi nyitva hagyott kérdésre. A papjaink vegyék nagyon komolyan az inszkripciót és a biankó felhatalmazást, különösen a régiek közül némelyek. Akkor ki fogok szabadulni. Kérlek értsd a válaszomat a természetfölötti valóságosságába vetett hittel és a család tagjainak, gyermekeinek sorsközösségébe vetett hittel. Ne vedd tehát rossznéven, hogy nem fogadom meg a tanácsokat! Próbáljatok megérteni! ... Keressétek előbb Isten országát. Az Isten útjai nem emberi utak. Tudom, hogy azt szoktam mondani, hogy az emberi eszközöket igénybe kell venni és Ti minden követ megmozgattatok, de a döntésem szilárd, ne tegyétek nehezzé. A biankót és az inszkripciót vegyétek nagyon komolyan, és akkor ki fogok szabadulni.”

Tudni kell és a fenti idézetekből is látszik, hogy Kentenich atyának egyáltalán nem volt könnyű ezt mondania. Előtte egész éjszaka küzdött, tépelődött óráról órára, hogy vajon tényleg ez Isten

akarata? Teljesen szabaddá akart válni Isten akarata számára, és imádságában arra a meggyőződésre jutott, hogy ha feláldozza a saját külső szabadságát, akkor a schönstatti gyermekek belső szabadságának megszületését támogatja. A haláltól egyáltalán nem félt, csak az fájt neki, de az nagyon, hogy fájdalmat okoz az ő szeretett gyermekeinek. Ez nagyon kínozza és gyötörte. S valóban, az övéi tényleg nem értették, teljesen összezavarodtak. Egy kortárs atya beszámolója szerint Menningen atya arcán a teljes döbbenet, zavarodottság volt látható még a levél többedszeri olvasása után is. Ám később jött a reakció: hát jó, ha a Herr Pater el akar menni Dachaubá, akkor mi is elmegyünk vele együtt, elkísérjük ezen az úton, mindenki a maga módján. Összefonódunk a szeretetszövetségben, ahogy Kentenich atya kérte.

Ez a döntés, a Mária-kert útja, egy nehéz döntés volt. Később egyre konkrétabban, egyre erősebben mondta Kentenich atya, hogy a Mária-kert inszkripció kert. Még a fogság előtt elkezdte felkészíteni a közösséget arra, hogy ezekre a nehéz időkre a szeretetszövetség elmélyítésével tudnak felkészülni. Egyszer egyházmegyes papoknak tartott lelkigyakorlatot, melyen 31-en vettek részt. A lelkigyakorlat végén 31-ből 26-an azt mondták, hogy nekik ez sok. Nagyon sok szépet mondott nekik Kentenich atya, de ez a biankó és az inszkripció az túl nehéz, ezt ők nem tudják vállalni. Talán az inszkripciótól való ilyen félelem miatt is örült Kentenich atya, hogy a Mária-kertben talált egy szimbólumot, egy képet, melynek segítségével ezt a nehéz tanítást el tudta magyarázni úgy, hogy az inszkripció mélysége is megmaradjon, de lendületet is tudjon adni az embereknek, a közösségnek. Nagyon fontosnak tartotta, hogy szimbólumokkal dolgozzon, mert úgy érezte, hogy a látható világ segítségével el tud vezetni minket a láthatatlanba, meg tud értetni olyan titkokat, amelyeket fogalmi gondolkodással nem tudunk kifejezni, megérteni.

A Mária-kert esetében is sok mindent értünk a szimbólumból, de maga a szenvedés titka mindig titok marad. De a Mária-kert által közelebb tudunk kerülni ehhez a titokhoz. Kentenich atya

döntésével élete, szabadulása a gyermekek kezébe került. Ha a gyermekek dolgoznak a küldetésükön, az összekapcsolódik Kentenich atya sorsával és küldetésével, s mivel Kentenich atya teljesen kiszolgáltatta magát a túlvilág realitásának, ezért ha én összekötöm saját életem eseményeit Kentenich atya sorsával és küldetésével, akkor az én életemben is eleven valósággá válhat a túlvilág. Ez a Mária-kert mint inszkripció kert lényege: az ég és a föld összekötődik: ahogy a virágok, bár a földbe vannak gyökerezve, az ég felé nőnek, ég és föld között lengedeznek. A Mária-kert tehát azt jelenti, hogy karizmánk sürget minket, s azzal a tudattal dolgozhatok küldetésem, hogy részesülni fogok Kentenich atya karizmájából, hogy összekötöm az eget és a földet, hogy megvalósuljon az életemben mindaz a maga teljességében, amit az Atya számomra elgondolt.

De ez egy nehéz út, s ahogy nehéz volt az akkori közösségnek is, úgy nekünk is nehéz lesz. *Abbé Haumesser, egy elzászi pap, aki rendszeresen kereste a kapcsolatot Kentenich atyával, egyszer megállította a láger utcáján és megkérdezte, „Ki fogunk innen jutni valaha, Herr Pater?” A spontán válasz: „Nem ez a kérdés, hanem az, hogy szentté válunk-e itt!”*⁵ Ez egy nagyon nehéz válasz; amikor valakinek minden gondolata a túlélés körül forog, akkor nehéz tanítás, hogy a fő kérdés továbbra is az, hogy szentté válunk-e, hogy teljesítjük-e Isten akaratát!

A Schönstatt család szorgalmasan ápolta a Mária-kertet, nagyon sokan igen komolyan vették a biankó felhatalmazást és az inszkripciót s Kentenich atya 1945 májusában kiszabadult a koncentrációs táborból. De nem szabadult ki mindenki a közösségből.

Kentenich atyával volt fogságban **Eise atya** is, aki gyerekként, fiatalként részese volt az alapításnak. 1914. október 18-án ott volt ő is az ősszentélyben. Később palottinus szerzetes lett, és nagyon

⁵ (www.j-k-i.de/kr-2-de-44/)

lelkesen vetette bele magát a mozgalom építésébe. Egyik nagy szíve vágya a családok megszólítása volt. A fiatalokkal foglalkozott sokat, de lelkesen szeretett volna a családokkal is dolgozni. Ezt Kentenich atya tudta róla és testhez álló feladatokkal bízta meg ez irányban. Dachauban 1942. július 16-án megalapították a schönstatti családmozgalmat; a megalakulásakor Eise atya készítette elő a titkos szertartást a szentelés előtt. Nem sokkal ezután jött a nagy éhínség, a fiatal pap megbetegedett, és meghalt. Halálos ágyán azt mondta: *„Bármennyire fáj, bármennyire nehéz is, azt kell mondanom, hogy a Szűzanya minden imámat meghallgatta.”* Ezzel a lelkülettel fejezte be az életét. Egyik utolsó levelében azt írta a családmozgalomnak: *„Ha már meghaltam, és önök közül*

valaki nagy nehézségbe kerül és nem tudja hogyan tovább, nyugodtan forduljon hozzám, mert segíteni fogok.”

Richard Henkes atya szintén nem szabadult ki Dachauból. Neki egészen más életútja volt. Nagyon jól és bátran prédikált. Nyíltan beszélt híveinek a nácik ellen, akik ezért le is tartóztatták. Ő később került a táborba, s minden esélye megvolt a szabadulásra. Amikor Kentenich atya elkezdett külföldiekkel is foglalkozni a táborban, Henkes atya egy alakuló csoportban megismerkedett a későbbi prágai bíborossal, akinek a segítségével elkezdett csehül tanulni, mert az volt a nagy eszménye, hogy a

szabadulás után majd a cseh népnél végez pasztorális munkát. A nyelvtanulás motiválta akkor is, amikor sikerült elérnie, hogy ő lehessen az egyik cseh barakk kintós segédje. A háború vége felé tífuszjárvány tört ki a táborban, amelyet úgy kezeltek, hogy lezárták, sorsára hagyták a fertőző blokkokat. Az a cseh barakk, amelyikben Henkes atya dolgozott, szintén karanténba került. Több társával önként jelentkezett, hogy bemegy a karanténba és folytatja a munkáját, mert tudta, hogy nagyon sokan fognak meghalni, és szükség lesz rá, mint papra. Nyolc hétig ápolta és lelkiileg támogatta a betegeket, majd ő is megbetegedett, és öt napra rá meghalt.

Az óbudavári egységkereszt nem pontos mása az eredeti, Dél-Amerikában készült s ma a stuttgarti szentélyben található egységkeresztnek. Az eredetin, s az utána következő másolatokon a kereszt felett az Atya-jelkép található. A mi keresztünkön ez a fontos szimbólum hiányzik, de van helyette valami más: a háttér gazdag ornamentikus díszítése. Olyan, mintha Ozsvári Csaba az atyaszimbólum helyett a Mária-kertet mintázta volna meg, vagy pontosabban fogalmazva, az Atya szimbóluma a Mária-kerttel jelenik meg a keresztben, arra hívva minket, hogy Máriával Krisztust hordozva, Krisztust újra a világba szülve, Krisztussal és Krisztusban keringjünk az Atya körül. A kápolna melletti emlékoszlop neveit olvasva átélhetjük, hogy erről magyar mozgalmunknak milyen mély tapasztalata van, hány életút bizonyítja, hogy szenvedéseinkből, áldozatainkból élet fakad.

Szabó Bálint és Anna

Odaadott élet – Ablak a Mennyszóra

A schönstatti kegyelmi források a Szűzanyával kötött szeretetszövetségből fakadnak. A szeretetszövetség az élet kölcsönös odaajándékozása, önátadás és befogadás, az odaadott élet gyümölcsözősége. Isten önmagát ajándékozza nekünk a hétköznapijainkban jelenlevő gondviselésében, minden szentmisében, mind a hét szentségben. A schönstatti lelki úton Isten önjándékozására Mária igenjével szeretnénk válaszolni. Mária és Jézus – kezdettől és örökké – szeretik egymást. Ebbe a szeretetközösségbe kapcsolódunk be a szeretetszövetséggel. Igent mondunk az életre! Igent mondunk Máriának, amikor azt mondja: „tegyetek meg mindent, amit mond!”. Igent mondunk gondviselő Istenünk szeretetvére, amelyben meghívott az odaadott életre.

Az óbudavári kápolnánk családok háziszentélyeiből, az onnan áramló kegyelmi életből épült fel, és ez tartja életben most is. Szen-

télyünkben élet van, és élet fakad belőle. Ezeket az életjeleket – Óbudavár küldetését, karakterét, üzenetét, titulussát keresve – szeretnénk összegyűjteni, csokorba szedni és az oltárra tenni és „felemelni az Úrhoz”.

A magyar Szentkoronával koronázott MTA kép

2017. október 7-én Székely János püspök atyával a magyar közösség megkoronázta a Szűzanyát – az MTA oltárképet – Óbudaváron. Ennek az aktusnak és gesztusnak gazdag jelentése és hagyománya van a schönstatti lelkiségben.

Németországban 1933-ban Hitler került hatalomra, és megkezdődött a nemzeti-szocialista diktatúra. 1935-ben nyilvánosan kezdték üldözni az Egyházat és a különböző vallásos közösségeket. Ez Schönstattot is

érintette, amit a nemzetszocialisták egyik legnagyobb ellenségüknek tartottak. Kentenich atya kezdettől fogva figyelmesen követte a politikai eseményeket, és látta, hogy az elkövetkezendő évek nagyon nehezek lesznek. Csak azok fogják tudni megállni a helyüket, akik képesek hősiiesen élni és gyakorolni a keresztény életet. Szerinte egy hősi keresztény gyermeki lelkületű, aki teljesen a gondviselésbe vetett hitből él. 1938-ban a Schönstatti

Mária-nővérek egyik novícia-csoportja, válaszként a politikai helyzetre, eszményképe nek Máriát, a Háromszor Csodálatos Királynőt választotta meg. Ezzel kifejezték, hogy teljesen a Szűzanya vezetésére bízzák magukat, és általa a jó Istenre is. Teljesen Mária rendelkezésére bocsátották életüket. Kentenich atya az egész Schönstatt-mozgalmat felkészítette arra, hogy biánkó felhatalmazást adjanak a Szűzanyának, vagyis teljes életüket ajánlják fel a Háromszor Csodálatos Anyának, és vakon bízzák rá magukat. Ez meg is történt 1939. október 18-án, amikor Schönstatt 25 éves jubileumát ünnepelték. Ekkor már hat hete dúlt Németországban a második világháború. Kentenich atya nem volt Schönstattban, Svájcba utazott, az ott lévőknek tartott lelkigyakorlatot. De írt egy ünnepi beszédet erre az alkalomra, amit ma Második alapító okiratként ismerünk. Gyakran és szívesen emlegetjük ezt a szöveget, ami egyben annak is tanúbizonysága, hogy Kentenich atya ismerte valamennyire a magyar történelmet: A jövőben ez legyen a mi jelszavunk is: „Életünk a királynőnké!”

Kentenich atya 1942-től kezdve három évet volt Dachauban, ahol kétszer is megkoronázta a Szűzanyát. Először 1942-ben, amikor odakerült, ekkor Máriát kinevezte lágeranyává, kenyeret és otthont adó anyává. Ezután nem sokkal a koncentrációs táborban beszüntették a csomagzárlatot, így kaphatott élelmet a nővérektől. Ezt megosztotta azokkal, akik sose kaptak élelmiszerküldeményt. 1944-ben többen is, csoportokként bocsátották magukat a Szűzanya rendelkezésére. Megkoronázták Őt, mint Dachau királynőjét, lágerkirálynőt, és az egész világ királynőjét.

A magyar szent korona több egyszerű koronázási ékszerrel. A Szent Szűz megkoronázása ötvözi a magyar kontextusban mindazt, amit a szent korona révén a magyar szellemtörténet magában hordoz.

A magyar Schönstatt-család 2017. október 7-én megkoronázta a Szűzanyát az óbudavári szentélyben. Nem megválasztottuk királynőnké a Szűzanyát, hiszen már régóta az volt, hanem felis-

mertük, elismertük Őt királynőnknek. Hazánkat, családjainkat, életünket és munkánkat a kezébe helyeztük. Az elkészült (magyar) tűzzománckorona körbejárt a háziszentélyekben, és végül az óbudavári kápolnában koronáztuk meg vele a Szűzanyát.

A korona jelképezi azt a hazát, amit a szeretetszövetségben Anyánk és Úrnők szívében és Krisztus szívében megtalálunk. Jelképezi az ég és föld közötti kalandot, amire Királynőnk meghív minket. A környezetünkben lévő embereknek szükségük van ránk. A társadalom peremén lévő embereknek szükségük van ránk. Hazánknak szüksége van ránk. Egy korona ajándékozása azt jelenti: a szeretetszövetséget elmélyíteni és élni. Egy korona ajándékozása azt jelenti: fenntartás nélkül és teljesen bízni. Egy korona ajándékozása azt jelenti: gyümölcsözővé válni a környezetünkben lévő emberek számára. Egy korona ajándékozása azt jelenti: kutatni az álmainkat és azt életre váltani. Egy korona ajándékozása azt jelenti: hagyni, hogy egy nagy feladatra felhasználjanak minket.⁶ A koronázás gesztusának egyik legfontosabb jelentése a teljes bizalom és a forró szeretet, a ráhagyatkozás kifejezése: önnevelésünket Mária kezébe tesszük és felhatalmazzuk, hogy alakítson bennünket és vezessen el az egyre nagyobb és helyesebb szeretetre a családjunkban, ránk bízottak körében, és vezessen végső soron az üdvösségre minket.

A kápolnánk a leggyakoribb helyszíne a szeretetszövetség-kötéseknek családnapiaink záró szentmiséjén vagy nagyobb ünnepeinken. Innen forrásozik háziszentélyeinkből az otthonainkban megvalósuló szeretetszövetség a hétköznapokban Mária és a családjunk között.

Az óbudavári szentélyünkben Mária az Élet Királynője. Minden élet királynője. Jézus életének a királynője, a mi életünk és a Schönstatt életének, az Egyház életének a királynője. Királynője

---

⁶ V. ö. *Úrnőm és Anyám. Gondolatok és imádságok az óbudavári Schönstatti Szűzanya megkoronázásához.* Szerk.: Török Péter és Orsolya. Családok a Családeért Egyesület, Óbudavár, 2016.

a boldog életnek és a szenvedők életének is. Az odaadott, a felajánlott, az elfogadott élet királynője.

Korsó

Az óbudavári kápolna oltára előtt, központi helyen áll egy kerámia-korsó, amely a hétköznapi, kegyelmi tőkébe ajánlott, mindennapi hűséget és áldozatokat jelképezi. A kánai menyegzőn vízzel megtöltött korsók a mi otthoni mindennapjaink áldozatai, amelyet Mária kezébe teszünk, és az ő közbenjárására Jézus borrá változtatja.

Keresztjeink

Egységkereszt

„A kereszt alatt ott állt Jézus anyja”⁷, mondja János evangélista. Az egységkeresztben a megfeszített Krisztus mellett édesanyja az oldalából kifolyó vért egy kehelyben fogja fel. Kentenich atya szavaival: „Mária Krisztus állandó segítője és társa az emberiség megváltásában”.

Az egységkereszt a Schönstatt mozgalom egyik legkifejezőbb szimbóluma, minden schönstatti kápolnában megtalálható. Kifejezi

⁷ Jn, 19,25

a kettős egységet, amit Schönstatt hirdetni szeretne: Krisztus elválaszthatatlan Máriától és Mária is elválaszthatatlan Krisztustól. A kereszten is egymást szerető Mária és Jézus a szeretetben való önátadás és az Egyházhoz tartozás titkát is kifejezi számunkra. Az óbudavári egységkeresztünk eredeti magyar megfogalmazása a schönstatti üzenetnek és karizmának. Kentenich atya célja pontosan ez volt: minden nép és minden egyes ember a saját kultúráján és karakterén szűrje át és valósítsa meg a schönstatti karizmat. A magyar egységkereszt Ozsvári Csaba jellegzetes indáival átszőve és az ezüst ragyogásával már a feltámadás örömet és győzelmét is hirdeti. Az arcok pedig az egymás iránti szeretetet sugározzák.

Dachau-i kereszt

Alapítónk, Josef Kentenich atya a dachau-i koncentrációs tábor foglya volt 1942-től 1945 áprilisáig. A papi barakkban egy időben engedélyt kaptak a misézésre. Az oltárként használt asztal lapjából készült az a kicsi sötétebb fakereszt, amely a tabernákulum ajtaját díszíti.

Kentenich atya a táborba kerülésekor is megújította életfelajánlását, és minden akkori és jövőbeni lelki gyermekéért felajánlotta azt. A Szűzanya példája nyomán kinyilvánította, hogy készen áll mindenre, amit Isten neki készít. „Ad sum! – Kész vagyok!”

Missziós kereszt

Az eredeti Missziós keresztet Ozsvári Csaba 2007-ben készítette a budapesti városmisszióra a főegyházmegye megbízásából. A majdnem 3 méter magas kereszt (és egyben ereklyetartó) kifejezi a mindenkinek szóló, keresztteléskor kapott missziós parancsot, hogy az örömhírt adjuk tovább mindenkinek. A 2021-ben rendezett budapesti Eucharisztikus Kongresszusra való lelki készüllet része volt, hogy a Missziós kereszt körbejárta a Kárpát-medencét. Ahová érkezett, szentségimádásokat, lelki programokat tartottak az egyházközségek. A Kongresszusra a magyar Schöns-tatt közösség az eucharisztikus házaspárok útja megalkotásával készült. 15 állomásban kifejtve jelenítettük meg, elméltük át

az Eucharisztia és a házasság szentségének egységét, összefüggéseit, párhuzamait. Ezzel a kiadvány formában is megjelent elmélkedés-sorozattal és életpélda-gyűjteménnyel ajándékoztuk meg a tágabb egyházi közösséget. 2021 júliusában a Missziós kereszt Óbudavárra is ellátogatott, amikor dr. Udvardy György veszprémi érsek atya felszentelte az új házaspárok útja állomásokat is. Ennek emlékére és a két szentség egységének felmutatására utalva a Mária-kertben felállítottuk a Missziós kereszt kicsinyített mását bronzba öntve.

Ez a kereszt emlékeztet minket apostoli küldetésünkre is, és Ozsvári Csaba életfelajánlására is, amelyet Magyarország lelki megújulásáért tett.

Ablak a mennyországra

2009. július 9-én egy óbudavári ünnepi szentmise után váratlanul, de nem készületlenül érte a halál a III. szövetségi évfolyam egyik tagját, Ozsvári Csabát. A szentmisén részt vett, és az azt követő agapé közben történt tragikus rosszullét és halál szemtanúja volt Tilmann Beller atya is, aki akkor már visszavonult a magyar kö-

zösség vezetésétől, és csak erre az ünnepi alkalomra érkezett. Ő is megdöbbenve és megérintve állt, amikor azt mondta: „Ez kegyelembetörés!” Majd azt kérte, hogy kövekkel jelöljük meg Csaba halálának helyét. Másnap, amikor a közösség újra összegyűlt, arról beszélt, hogy itt az ég megérintette a földet: ez a hely ablak a mennyországra.

Később, pár méter távolságra, nem messze ettől az emlékhelytől egy fa emlékoszlopot állítottunk, amelyen a közösség elhunyt tagjainak neve áll egy-egy rájuk jellemző, talán a személyes eszményüket kifejező mondattal.

Ez a két emlékhely felhívja a figyelmet az élő kapcsolatra egyházunk és családunk elhunyt tagjaival. Minden szeretetkapcsolat továbbvezet Isten felé.

Ablak a mennyországra: ez a kifejezés nemcsak arról a konkrét helyről szól, hanem illik Csaba műalkotásaira és egész életművére is, hiszen liturgiákban használatos ötvösmunkákat készített: kelyheket, szentségtartókat, körmeneti keresztek, püspöki pásztorbotokat. Élete pedig hiteles egész élet alkotott művészetével. Többek kérése és bátorítása alapján, látva Csaba éle-

tének a mindenkihez szóló üzeneteit, kezdeményeztük boldog-
gá-avatási eljárásának elindítását

Ablak a mennyországára! Ez a kifejezés illik az óbudavári kápol-
na küldetésére is. Ha ott imádkozunk, akkor az Atya végtelen ir-
galmát, Mária és Jézus felemelő, egyediségünkben megerősítő,
személyes szeretetét, a mennyország előízét tapasztalhatjuk
meg.

Mária-kert

A Mária-kert áramlat Magyarországon sajátosan és a Gonviselés-
től vezetve indult és szélesesedett ki.

Már az óbudavári kápolna megépüléséhez is kapcsolódik egy
karácsony előtti levélváltás a gyermek Jézussal, hasonlóan Ke-
netnich atya és Mariengard nővér levelezéséhez.

Az úgynevezett „Balaton-törvény” 2004. január 1-től megtil-
totta az építési engedély kiadását olyan területen, ahol nincs csa-
torna. Óbudaváron pedig nincs. Így az építési engedélyt még ez
előtt a határidő előtt meg kellett kapni. Ehhez hathatós segítsé-
get kapott a közösség egy német mozgássérült hölgytől, akinek
ízületi betegsége miatt sok szenvedést kell elviselnie. Tilmann
atya felkérte, hogy a kegyelmi tókéén keresztül legyen a munka-
társa. Az asszony 2003. szeptember 17-én következő levelet írta a
Jézuskának:

*„Kedves Jézuska! Hamarosan itt a karácsony, és te lejössz a
mennyből a világba. És te minden jó gyereknek hozol valamit.
Most van egy kérésem, Magyarország szentélyének az építési
engedélyét kívánom magamnak tőled. Különben túl drága lesz.
És tudod, ez úgy van, hogy egy ajándékot meg is spórolhatsz
vele, mert Tilmann atya ugyanezt kívánja magának. Ó, kedves
Jézuska, kérlek, gyere szenteste és ajándékozd nekünk Magyar-
ország szentélyének az építési engedélyét. Kedves Jézuska, örü-
lök neki, mert bízom benned. Köszönt a te gyermeked.”*

Telt az idő és közben a korszó is. Közeledett november vége, advent eleje. A könyörgés csak fokozódott, ugyanúgy az áldozatok is. Most a Szűzanyához fordult, s kérte, szóljon fiának, hogy a kezeiben rejlő mindenhatóságot karácsony ünnepére fordítsa Magyarország felé. A szentély építési engedélyével imádást, tiszteletet, dicsőséget nyer. A kegyelmi tőkéről ezt mondta és írta neki:

„Tudom, a kegyelmi tőke élni akar, tudod, mennyi mindent adtam már neked. Nagyon »magasak« a hozzájárulások, mert a korszón van egy lyuk. Továbbra is mindent neked akarok ajándékozni, és közben az építési engedélyre gondolni. Bocsánat kedves Szűzanya, de a küldetésedet Magyarországra akarjuk vinni, ezért hozhatom elő merészen újra a kérésemet. (...) Anya, itt a legfőbb ideje, dicsőítsd meg magadat, én is készen állok.”

Szenteste, amikor a háziszentélyében éppen a jászolba fektette a kis Jézust, megszólalt a telefon, Tilmann atya hívta: „Az álom valóssággá vált, megvan az építési engedély!”

Egy másik, régen elvetett mag, amit véletlenül találtunk meg egy 1992-es előadást olvasva.: Tilmann atya, magyar közösségünk apostola így beszélt Óbudaváron házaspároknak:

„Kentenich atya a mennyszágra ma is elsősorban nevel. A pápa (Szent II. János Pál) ezt megértette, amikor a svájci fiú közösség nála volt. Azt mondták neki: Szentatya, kérjük, avassa szentté Kentenich atyát! Akkor azt válaszolta: »Avassátok ti szentté!«

... Kentenich atya ül a mennyszágra és megakadályozza a szentté avatását, ha nem kapcsolódunk be most mi is az inszkripcióba. Ott ül a mennyszágra és megakadályozza a schönstatti mozgalom magyarországi győzedelmes előretörését, ha a schönstatti házaspárok nem kapcsolódnak be az életfelajánlásba. ... Írjanak egy levelezőlapot a kis Jézusnak, és ha

végeztek velem, akkor újra jöhetek. Tréfa volt, jó! Talán létrejön egy Mária-kert ... Talán éppen egy oázis. Egy megújult (egy)ház, mint az Atya ültetvénye.”

2020 tavaszán Németh Zoltán és Nóri, a III. szövetségi évfolyam tagjai az MHC házak mögötti gazos, elhanyagolt területre pillantva felsóhajtottak: de jó lenne ide Máriának egy kertet építeni! Ehhez a gondolathoz egy Ausztriában látott kert adta az inspirációt. A gondolat megragadt bennünk, schönstatti tartalommal telt meg, és nagy tervvé bontakozott ki: nemcsak fizikailag, de spirituálisan is Óbudaváron helye van egy valóságos schönstatti Mária-kertnek. Az Eucharisztikus Kongresszusra készülve az országjáró Missziós Keresztet is szerettük volna Óbudavárra hívni. Ennek méltó emlékeként és az üzenet továbbadásához Ozsvári Imri javaslatára Pogány Gábort kértük fel egy Missziós kereszt szobor megalkotására, amelynek a helye a kibontakozó Mária-kert első eleme lett. Selymes Sára – frissen végzett kerttervező mérnök – készítette el az első terveket. A tereprendezés, az első faültetések és a missziós kereszt kis tere a Missziós Kereszt látogatására, 2021. július 4-re el is készült.

A Mária-kert építése közben lelki áramlatok is elindultak, amelyek híre eljutott a nemzetközi Schönstatt Családhoz is. A 2022-es Pünkösdi Kongresszuson és a Szövetségi Zsinaton Schönstattban adtuk hírül, hogy többek között ez a válasza a magyar közösségnek a Kentenich-krízisre és a mai kor elköteleződési válságjelenségeire.

2023-ban új vezetőkör alakult. Közös vezetői eszménynek, és a nevének a MáriaKert kifejezést választottuk. A vezetőkörön belül Hodován Pétert és Margitot kértük fel a Mária-kert áramlat gondozására. Kentenich atyának is helyet szerettünk volna adni a kertben. Hodován Péter részletes tervet készített, amelyben már megjelentek Kentenich atya életének mérföldkövei, a forrás és a kapu szimbólumai és az eucharisztikus házaspárok útjának négy állomása is. A 2024. július 6-i ünnepre egy előkészítő kilen-

cedet is írtak, és az ünnepen több turnusban magyarázó, ismertető kiselőadást is tartottak a helyszínen.

Ha virágzó Mária-kertté változtatjuk szívünket a szeretetszövetség elmélyítésével, a biankó felhalmazással, melyet égi édesanyánknak adunk, azzal járulunk leginkább hozzá ahhoz, hogy Isten tervei megvalósulhassanak. Belső szabadság és valós szabadulás az eredménye annak, ha Isten akaratát sajátunkként ismerjük fel (inszkripció). A Mária-kert szédítően magas eszménye nem értelmezhető a természetfölötti konkrét valóságosságába vetett hit nélkül. Ugyanígy hiányozna a Mária-kert szimbolikájából valami, ha nem hinnénk a Schönstatt család tagjainak sorsközösségében. Kentenich atya erre buzdította a közösséget: ha mindenki saját területén törekszik az eszmények megvalósítására, akkor ez fogja őt kiszabadítani.⁸

„Mária az emberekért is teremtett. Az a feladata, hogy Istent átnyújtsa az embereknek. Azt a képességet kell, hogy közvetítse

⁸ Szabó Bálint és Anna: Mária-kertet építünk az életünkben. In: *Összefonódunk a szeretetszövetségben. Családnapok 2022*. Szerk.: Löw Péter és Helga. Családok a Családért Egyesület, Óbudavár, 2022. 28.

számukra, hogy maguk is virágzó kertté, Mária-kertté váljanak. Innen világosodik meg a Mária-kert, mint szimbólum. Olyan kertről van szó, mely kis Máriákból áll, akik Krisztust hordozzák, Krisztust »szülik« és Őbenne és Ővele állandóan az Atya körűl keringenek: vagyis egy kert, melyben csupa kis Mária nyílik.» – tanította Kentenich atya.

Házaspárok útja

Magyarországon számos helyen, sőt világszerte 13 országban létesült házaspárok útja. Az ötlet Tilmann atyától származik, a megvalósítás a magyar Schönstatti családoktól.

Hogyan mutat rá az óbudavári szentély karakterére az a tény, hogy innen indult el világhódító útjára ez a lelki tanösvény, amely hatékony eszköznek bizonyult a házaspárok egymásra találásában, szerelmük felfrissítésében? Óbudaváron az önátadás és az

elfogadás csodája történik meg újra és újra férj és feleség között. Az emberi törekeny egységet helyreállítja és megerősíti az isteni kegyelem.

A házaspárok útjának második verziója, az Eucharisztikus Kongresszusra született „házaspárok útja az eucharisztia fényében” mélyebbre vezet: felmutatja, hogy egy házaspár életútja során az isteni jelenlét felfedezhető a házasság szentségében. Az egymásnak és Istennek ajándékozott élet gazdagságára találhatunk a 15 állomásban. Az Isten önjándékozó szeretetét kapjuk ajándékba mind a két szentségben. Isten ajándékozta nekünk az életét, és mi befogadjuk azt. A házasság szentségében a teljes öntadásban és befogadásban eggyé lesz két élet, amelyből új élet származik. Ez a Szentháromság titka, ez a szeretetszövetség titka is. Életünk el van rejtve Őbenne! Odaadott életünk a szeretetszövetség élete. Az óbudavári szentélyünk ennek az életnek a forrása.

Török Péter és Orsi

ÉLŐ KAPCSOLATBAN
Sursum Corda

„Kész az én szívem.”
(Zsolt 57,8)

Mi segít nekünk,
hogy meghalljuk és befogadjuk
Isten és társunk szavát?

 EUKARISZTIKUS KONGRESSZUS

MINDÖRÖKRE
In Aeternum

„Ahogy feleségül veszi az ifjú a szűzet, úgy vesz feleségül a te fölépítőd”
(1z 62,5)

Hogyan találunk egymásra
és Istenre életre szólóan?

 EUKARISZTIKUS KONGRESSZUS

Otthonosság – Óbudavári Szentély

„Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, a testvérét, és fölvitte őket külön egy magas hegyre, és színében elváltozott előttük. Ragyogott az arca, mint a nap, a ruhái pedig fehérek lettek, mint a napsugár. És íme, megjelent nekik Mózes és Illés, s beszélgettek vele. Péter ekkor azt mondta Jézusnak: »Uram, jó nekünk itt lenni! Ha akarod, csinálok itt három sátrat, neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet.« Még beszélt, amikor íme, fényes felhő árnyékolta be őket, s a felhőből egy hang szólt: »Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok.«”⁹

Gyakran éljük meg ezt az érzést Óbudaváron járva akkor is, ha csak egy napra „ugrottunk le” oda. Különösen erős ez a kegyelem – az otthonosság kegyelme – az Óbudavári Szentélyben, az Egymásba Írt Szívek Szentélyében. Miért érezzük ezt? Talán a szentély megépülésének sajátos, eredeti „magyaros” útja is magyarázat erre.

Németországban először volt az Összentély, és aztán szép lassan érlelő-

---

⁹ Mt 17,1–5

dött meg az új gondolat a háziszentélyekről. Kentenich atya ezt mondta a családoknak: „*Vigyék a kegyképet haza, adjanak neki az otthonukban egy szép helyet! És így a szoba, az otthonuk élő szentély lesz.*”

Óbudaváron ez másképp volt: nem a Kápolnának lettek „leányszentélyei” a háziszentélyek, hanem az élő háziszentélyek által létesült a Schönstatt-kápolna. Magyarországon Tilmann atya azt mondta: akkor és csakis akkor épül meg a kápolna, ha van 100 beimádkozott, élő háziszentély, melyek hordozzák az épülő (és megépült) kápolnát. Tilmann atya érzékelte, hogy a magyarok mentalitása más. Hogy mi a vágyainkat elsősorban nem a fejünkben, hanem a szívünkben hordozzuk. Megérezte, hogy „szív-nemzet” vagyunk, ahogy ő fogalmazott:

„A németek egyre jobb és jobb utakat, autókat stb. tudnak építeni. A magyarok pedig egyre jobb kapcsolatokat tudnak kialakítani emberek között. Pl. ha én a magyar állam lennék, és ki kellene építenem a telefonhálózatot, akkor biztosan német mérnököket hívnék. De ha német állam lennék és a szívek közötti hálózatot kellene kiépítenem, akkor magyarokat bíznék meg ezzel.”¹⁰

¹⁰ P. Tilmann Beller: *A családi élet: küldetés és munka. II. kötet.* Családkadémia Kiadó, Óbudavár 2018. 248.

A kápolnát tehát a háziszentélyek által hoztuk Óbudavárra, volt száz élő szentély és a központban felépítettük a kápolnát. A magyar Schönstatt-kápolna emiatt egy kicsit mindig más lesz, mint a többi nemzeti szentély: mindig ott marad velünk a gondolat, hogy az óbudavári kápolnát a háziszentélyeink hordozzák.¹¹ Ez a gondolat, mely az otthonosság érzésének egyik biztos pillére, több schönstatti kiadványban, tanúságtételben is megjelenik:

- Kezdetről fogva szerves kapcsolat áll fenn a családok háziszentélyei és a kápolna között. Olyan ez képletesen szólva, mint egy katedrális, melynek sok oldalkápolnája van. Mindegyik ugyanaz a kegyelmi légkör tölt be. A háziszentélyekben tett felajánlások táplálják a központi szentély kegyelmi légkörét, az egyes családok pedig megújulnak és új lendületet kapnak, amikor elzarándokolnak az óbudavári központba.¹²
- A háziszentélyeink és a leányszentély közötti kapcsolat igen erős. A Szűzanya ezt ígérte nekünk: Szívesen letelepszem közeledek – a háziszentélyeitekbe ugyanúgy, mint az összentélybe, mint a leányszentélybe, mint a központi szentélybe. Ha ez mély hittel, vallásosan átjár engem, akkor állandó lakótársunk van a házban. És ugyanolyan hatékonysággal működik nálunk is a Szűzanya, velem, bennem, a házastársamban, gyermekeimben, mint az összentélyben, a leányszentélyben.¹³
- A schönstatti kápolna egy kis mellékoltára a mi háziszentélyünk. Különleges otthona és jelképe a szeretetszövetségnek, amelyet a ház Úrnőjével, mennyei Édesanyánkkal kötötünk azért, hogy biztos és gyengéd kézzel vezessen minket a ház Urához. Bár otthon van, mégsem hagy magunkra, elkí-

¹¹ Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület Óbudavár, 2010. Tilmann atya üzenete 7.

¹² Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület Óbudavár, 2010. 44.

¹³ Kentenich olvasókönyv családok számára. Családi élet és növekedés Kentenich atya iskolájában. Családok a Családért Egyesület. Óbudavár, 2021. 161–162.

sér, és majd utunk végén színről színre látva őt, karjaiba szaladhatunk. Ebben a kis kápolnában különösen otthon vagyunk, itt, anyaszentegyházunk ölében.¹⁴

Háziszentélyeink és az óbudavári kápolna berendezési tárgyai között sok az azonosság. De ez nem egyszerű másolás, hanem a lelki kötődés kifejeződése. Egy ilyen szép tárgy – és jelkép – számunkra a korszó, mely schönstatti életünk egyik meghatározó motívuma. Az otthoni korszóba bedobott felajánlásaink, nehézségeink, kéréseink, hálaadásunk... stb. mind-mind az óbudavári korszóban „landolnak”. Emellett Óbudaváron járva szinte minden alkalommal töltögetjük a korszót – kéréseinkkel és felajánlásainkkal egyaránt. Mikor először jutottunk el zsinatra és részesei lehettünk a korszóban lévő felajánlások „égbe küldésének”¹⁵ – ekkor már 12 éve schön-

¹⁴ *A mi Schönstattunk*. Családok a Családért Egyesület. Óbudavár, 2016. 88.

¹⁵ Megjegyzés: a korszó tartalmát kiüritik és a tábortűz helyén elégetik.

tatti család voltunk – akkor szembesültünk azzal, hogy mennyire tele lett a korszok egy év alatt. Most, hogy régióként közösen ünnepeľjűk a szövetség napját, az otthoni korszok tartalmát ezeken a 18-i alkalmakon küldjűk az Ég felé. A kéréseink, felajánlásaink egy része azonban továbbra is az óbudavári korszokba kerül, amikor ott járunk. Szép élmény megtapasztalni ezt a kegyelmi hálót, ami otthonainkat a régió kereszťűl Óbudavárhoz köti. És végűl is: a szívűnkben – szűvszentélyeinkben – hordott nehézségek, felajánlások, a szívben megfogalmazott és kimondott/leírt hála kerül a korszokba és ezen a kegyelmi úton az Óbudavári szentélybe – az Egymásba Írt Szűvek Szentélybe. Mitől is ne érezné az ember otthon itt magát?

Az otthonosság, vagy talán inkább a mennyei otthon légkörét adja az a lelki megnyugvás, mely a kápolnából, a Háromszor Csoďalatos Szűzanya otthonából árad felénk. Jelenések kapcsán többször kérdezték meg a Szűzanyát, hogy miért ilyen szép? Ő ezt válaszolta: mert végtelenűl szeretek. Ezt a végtelen szeretetet érezhetjűk leginkább a kápolna közelében. Mert a Szűzanya ott lakik ebben bizonyosak lehetűnk. A Szűzanya szereti azokat a helyeket, ahol imádkoznak. Nagyon szép azt elképzelni, hogy a 100 háziszentélyen tűl a többi élő háziszentélyben elmondott imák, valamint a hétről hétre (vagy hétvégére) érkező családok imái milyen imahátteret, erőt jelentenek. Zarándokhelyeken, régi kolostorok falai között lehet ezt az átímadkozott légkört érezni. De hát végűl is: Óbudavár – egy zarándokhely. És ez valóban már inkább a mennyei otthonra hasonlít. A családban vagy egy vallási közösségben tapasztalt otthonosság és biztonság ennek a végső hazának az előérzete. Az életűnk nehézségei a segítségűnkre vannak abban, hogy ne tapadjunk túlzottan oda a földi élethez, hanem vágy ébredjen bennűnk az isteni élet után¹⁶. Erre a hasonlatosságra törekszűnk otthonainkban is, amikor Kentenich atyával ezt imádkozzuk: „*Tegyel engem képesé, hogy otthont tudjak*

¹⁶ *Kűldeťesűnk titkai 4. A családok háziszentélye. A magyar schönstatti családok kiadványa. Óbudavár, 1992. 18.*

teremteni, olyan otthont, ahol szeretteim szívesen tartózkodnak. Add meg a kegyelmedet, küldd el nekem a Szentlelket, hogy a helyet, ahol élek, olyanná tudjam alakítani, hogy az a mi örök otthonunk, a Mennysország mása legyen. Ámen.”¹⁷ És ezt a hasonlóságot éljük meg az Óbudavári kápolnában is.

A korszó és a tabernákulum felett található a kegykép, melynek kicsinyített mása minden schönstatti család háziszentélyében megtalálható. A kápolnába lépve hamar találkozunk Mária tekintetével: „Gyere, már vártalak!” Egy schönstatti család így ír erről:

„A kegykép felől biztatás árad felénk: „Ne félj, jó lesz minden! Tarts ki még egy kicsit! Segítetek! Szeretlek téged és a tiedet! Emeld fel az arcodat, mosolyogj rám, higgy bennem!”¹⁸

Batthyány-Strattmann László ereklyéje

Egy lakás, ház attól válik otthonná, hogy lakói olyannak rendezik be: a bútorok, tárgyak, képek hozzájárulnak az otthonosság-érzéshez. Együttal tükröznek valamit az ott lakó emberekről is. Épp ezért szép megtapasztalni a magyarságunkat és kereszténységünket összekapcsoló tárgyakat is a kápolnában. Az egyik ilyen berendezési tárgy a szent magyar királyi család kb. félméter magas szobra,

¹⁷ P. Tilmann Beller: *Küldd el nekünk Üdvözítőnk Lelkét, az erő Lelkét. Kilenc hét imádságban Kentenich atyával a Szentlélekért.* Családakadémia. Óbudavár, 2003. 35–36.

¹⁸ Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület Óbudavár, 2010. 40.

Boldog Batthyány Strattmann László
és felesége, Coreth Mária Terézia

melynek párja a képzőház Gódány előadójában található. Ugyancsak magyar vonatkozású és a családokhoz kötődő tárgy Boldog Batthyány-Strattmann László ereklyéje a tabernákulum előtt az oltárba van besüllyesztve egy négyzetalakú vöröskő foglalatba. Boldog Batthyány Strattmann László és felesége, Coreth Mária Terézia házasságban valósították meg az életszentséget, így példaképnek érezzük őket, ezért kértünk a kápolnánk számára ereklyét az egyházi előljáróktól. Később felfedezett érdekesség, hogy a házaspár házikápolnájában ugyanaz a kegykép díszítette az oltárt, mint a mi kápolnánkét.

És otthon érezzük magunkat akkor is, mikor a kápolnában az egységkeresztre, annak sajátosan magyar motívumaira tekintünk. Minden Schönstatt-szentélyben találunk az oltáron egységkeresztet. A magyar azonban egészen különleges értéket képvisel. Amellett, hogy összeköt minket mennyei Édesanyánkkal és az Ő szent Fiával, emlékeztet bennünket az áldozatvállalásra is, a közelben található kopjafával és Ozsvári Csaba emlékhelyével együtt: ablakot nyit a mennyországra, reményeink szerinti égi otthonunkra.

A tabernákulum ajtaján látható kis fekete kereszt a mi dachau-i ereklyénk. Összeköt bennünket Kentenich atya életével, és életáldozatával, az ajándékozás által pedig a nemzetközi Schönstatt-mozgalommal.¹⁹

A Tábor-hegyi otthonosságot sokféle módon érzékeljük: a légkör mindig olyan, mintha hazaértünk volna. A légkör befogadó, az ismeretlenek is ismerősöknek tűnnek, gyerekeink gyorsan megtalálják magukat (és a legújabb, vagányságra alkalmas játékokat is), közvetlenek egymással. A Szűzanya kápolnából meghosszabbított kezéből (képzőház) csodás ajándékokat vehetünk és vihetünk el.

Az idő előrehaladtával egyre több szép emlék is köt minket a kápolnához. Az első ilyen emlék legtöbbünknek az első résztvevős hét. Akkor azt gondoltuk, soha nem lesz ilyen jó hetünk és azokkal szerettünk volna együtt maradni a következő évre, akikkel az első héten voltunk. Tévedtünk. A következő évek családnapi is ugyanolyan szépek és gyümölcsözőek voltak és újabb csodálatos családokkal ismerkedhettünk meg. Az évek során a

¹⁹ Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület Óbudavár, 2010. 33.

kápolnához kötődő lelki élmények sorát írhattuk a szívünkbe. A kápolnaünnepek, a kegykép koronázási ünnepe, a Kentenich 50 és a Schönstatt 100 ünnep, a Hűség zarándoklat olyan lelki élmények, melyeket gyakran utóízlelünk otthon. Háziszentélyünkben őrzünk egy-egy emléket ezekről az ünnepekről: egy pirográffal készült, koronát ábrázoló kis falapocskát a koronázásról, egy nyakkendőt a zarándoklatról. De még inkább felerősödik ez az „utóízlelés” Óbudavárra érve, a kápolnába belépve. Hazajárunk ide Óbudavárra, és ez a kötődésünk egyre erősebbé válik e lelki élmények által is.

Rá kell ébrednünk: napjaink emberének szüksége van a hazára, az otthonra. Így nem lep meg minket, hogy Kentenich atya az általa alapított családmozgalom számára a saját otthon megteremtését fontos és nagy célnak tekintette. Gondoskodott arról, hogy a közösségeknek, amelyeket alapított, helyi központjai legyenek²⁰, ahol a közösség tagjai otthon érzik, otthon érezhetik magukat.

Oszvald Ferenc és Enikő

---

²⁰ *SchönSTART. Házasságépítés, önevelés, eszmény – ismerkedés a schönstatti lelkeséggel Családcsoportoknak.* Szerk.: Lów Péter és Helga, Czigányik Zsolt és Anna. Családok a Csaláért Egyesület. Óbudavár, 2022. 60.

Szent Család

Amikor belépünk az óbudavári szentélybe, az Egymásba Írt Szívek Szentélyébe, jó a jobb oldalra pillantani, és ránézni Bory Jenő alkotására, a Szent Magyar Királyi Család szobrára. „2004 nyarán Tilmann atya papi évfolyama tett látogatást Óbudaváron. A szentély alapjai már elkészültek. Ott hangzott el az ötlet az egyik atya szájából, hogy a kápolnában legyen valami eredeti, magyar sajátosság, azaz a szent magyar királyi család méretes szobra. Az eredeti szobor Csermák Kálmán nagypjának, Bory Jenő szobrászmű-

vésznek az alkotása, amelyről addig már több kerámia másolat készült. A gondolat szíven ütött, és mivel ismertem Szabó Péter egyetemi tanárt, szobrász restaurátort, megbíztam a szobor nagyított másolatának megformálásával. A kápolnaszentelés után a szobrász családotstul járt Óbudaváron. A látottakon felbuzdulva meglepetésként adott még egy felnagyított királyi családot.”²¹ Ez a Szent Magyar Királyi Család ott van a Gódány Róbert és Rita előadóteremben is.

---

²¹ Endrédy István: Beszélő tárgyak. In: *Az óbudavári Schönstatt-kápolna története. Családok a Családért Egyesület, Óbudavár, 2010. 36.*

Mit üzen számunkra, mire hív bennünket a Szent Magyar Királyi Család?

Ezt mondta erről Tilmann atya:

„Nem szeretnék egy kicsit elgondolkodni a saját kiválasztottságukon? Magyarország egy szent családdal kezdődött. Képzeld el, hogy az új Magyarország kezdetén néhány szent család van... Itt van egy végső kérdés titka és a nagy jelentősége. A kérdés a következő: Mi Schönstatt? Ez valamiféle külföldi dolog?

Adhatnék erre egy könnyű választ is. Azt mondanám először: a kereszténység is egy külföldi dolog Magyarországon. Vagy azt is mondhatnám, hogy a modern világban a népek világméretű szoros együttműködésben (kapcsolatban) állnak egymással. Ha ma megnézzük Budapesten a kirakatokat, majd Chicagóba repülünk vagy Buenos Airesbe, akkor ugyanolyan márkájú cikkeket látunk, mint Budapesten. Egy olyan világban élünk már, ahol az élet nem korlátozódik egy nemzetre. Ez tulajdonképpen sohasem volt így, de a nemzetközivé válás a modern élethez hozzátartozik.

Mégis egy kicsit mélyebbre kell ásnom. Egyike a legnehezebb kérdéseknek ebben a modern világban, hogy hogyan viszonyul egymáshoz eredetiség és közösség. Erre van válaszuk. A válaszuk a következő: az egyes személy kapcsolódása a közösséghez nem úgy történik, hogy valahol középütt találkoznak, hogy egyik a másikhoz alkalmazkodik, hogy valaki azt, ami az ő sajátossága, föladja, hogy beilleszkedjen a közösségbe, mint ahogy ezt most Magyarország csinálja. Ismétlem, ezen az úton, amelyen Magyarország most jár, pillanatnyilag a nyugati világhoz alkalmazkodik sok jó dologban is. És lehetőleg gyorsan ugyanoda akar jutni gazdaságilag is, ahol a Nyugat van és holnap nagyon sok magyar fiatal már nem magyar nadrágot hord, hanem amerikai, sőt, már tegnap is ilyet hordott. Büszkék lesznek arra, hogy kis amerikaiaknak néznek ki és a lányok büszkék lesznek arra, hogy a párizsi divat szerint öltözködnek. És tulajdonképpen miért is ne?!

Ezzel szemben mi Schönstattban azt mondjuk: a közösség nem az alkalmazkodás révén jön létre, hanem azáltal, hogy mindenki kibontakoztatja a sajátosságát, eredetiségét. Minden személyiségnek megvan a saját személyes eszménye. Minden családnak megvan a családesezménye. Mi nem egy általános keresztény házasi eszményt valósítunk meg. Épp fordítva, megpróbáljuk megvalósítani a mi eredeti, sajátos házasi eszményünket. És így a magyar Schönstatt-családnak egy egészen saját arculata lesz. Azaz a közösség úgy jön létre, hogy mindenki kibontakoztatja a saját eredetiségét és szeretettel kötődik a többiekhez. És mikor lesz ebből egy eredeti magyar Schönstatt? Akkor, amikor lesz egy szent magyar Schönstatt-család. Mert a szentség a természet kiteljesedése! Ha a Szűzanya egy családot kiválaszt és magát odaajándékozta ennek a családnak, és ez a család magát szintén odaajándékozta a Szűzanyának, és ebben a családban Krisztus újra megszületik, és ez a család kisugárzik a környezetében, tehát ha új keresztény élet kezdődik itt a körünk számára, akkor lesz Schönstatt és Magyarország egyetlen egység. Szép, ha azt mondjuk, hogy nem akarunk függőségben

élni Németországtól. De ebből még nem lesz eredeti magyar keresztény élet. Az átlag magyarok ma szellemi függőségben vannak a nyugattól. És még a kelettől, a kommunista múlttól is függőségben vannak. Az, ami ellen évtizedeken át harcoltunk, az még a lelkünkben jelen van. Azon még nem lettünk úrrá.

De itt van a kihívás, hogy szentté váljunk. A kereszténység is ezer évvel ezelőtt idegen volt a magyarok számára. A kereszténység akkor egy szent család szívéen keresztül lett magyarrá. Így jött létre a magyar kereszténység. Schönstatt nyugatról jön és a Szűzanya kiválasztott bennünket. És bennünk elkezdődött valami új. És én azután vágyakozom, hogy a Szűzanya egy szent Schönstatt-családot ajándékozzon nekünk.

Mit tehetünk ezért? Adjanak teret a vágyódásnak:

Szűzanya, gyere hozzánk, alakíts bennünket, csinálj belőlünk egy szent családot! Csinálj belőlünk egy szent Schönstatt-családot!

Tehát keressük a második, az új magyar eredetiséget.”

Kentenich atya 1948. április 15-én írt egy levelet Johannes Tick atyának, amit ma már a „Családmozgalom alapító okiratá”-nak tartunk. Ebben így írt a családok küldetéséről:

„Már az is nehéz dolog, hogy önmagunkat átadjuk a kegyelemnek, hát még az milyen nehéz, szinte lehetetlennek látszó feladat, hogy egy családot a legszentségesebb Szentháromság vagy a názáreti Szent Család képére alakítsunk! Mindig így volt ez. Mégis, a mai időkben, az élet sokrétű gyökértelessége miatt a családok szentélyében mutatkozik a legerősebb pusztítás. Ha a schönstatti Istenanya új emberi társadalmat és új embertípust akar formálni és kialakítani, akkor szükségképpen egész kegyelmi erejét arra kell koncentrálnia, hogy teherbíró schönstatti családokat alkosson, és ezek számát megsokszorozza.”

Tilman atya 1991-ben így fogalmazott: A Szűzanya a mi szentélyünkben új embert akar nevelni. Mit vár tőlünk, mivé akar bennünket nevelni? Nagyszívű, áldozatkész embereket szeretne, akik a hétköznapiok szentjévé válnak.

Feltehetjük a kérdést, mit is értünk a hétköznapiok szentsége alatt? A 20. század egyik legjelentősebb egyházi eseménye – amely utat mutat a mai egyház számára – a II. vatikáni zsinat dokumentumában ezt olvashatjuk:

„Az egyházban mindenki meghívást kapott az életszentségre. Mindenki azáltal éri el a tökéletességet, ha a maga életállapotában megvalósítja a szeretet teljességét.”

„Amire korunknak leginkább, hogy azt ne mondjam, kizárólag szüksége van, azok az új szentek – nagy, meggyőző, magukkal ragadó szentek –, ha pedig másképpen akarunk fogalmazni, akkor az új emberek – egész emberek, új keresztények, igaz, belülről táplálkozó, tökéletes keresztények.” – fogalmazta meg Kentenich atya. Az volt célja alapítónknak ezzel a küldetéssel, hogy a schönstattiak olyan emberek legyenek, aki szabad belső döntésből, szeretetből kötődnek embertársaikhoz. Két fontos szempont kapcsolódik itt össze. Az egyik a szabadság, a belső szabadság, a másik pedig az önzetlen szeretet a többi emberhez. *„A hétköznapiok szentje gyermekien bízva a Gondviselésben, merész-higgadtan és alkotói erőteljességgel tapogatózik előre, hogy megtudja, felfedje és megvalósítsa Isten tervét az új korban.”* – mondta Kentenich atya.

A Schönstatti úton járva az a feladatunk, hogy „a vasárnapi kereszténység” helyén a „hétköznapiok szentsége” születhessen meg. Vasárnapi keresztények helyett mi is hétköznapi szentek szeretnénk lenni. Valahogy úgy, ahogy Ferenc pápa mondta:

„Szükségünk van reverenda és fátyol nélküli szentekre. Szükségünk van farmeros és tornacipős szentekre. Szükségünk van

szentekre, akik moziba mennek, zenét hallgatnak, és barátaikkal sétálnak. Szükségünk van szentekre, akik Istent teszik első helyre, de az egyetemen is kitűnnek. Szükségünk van szentekre, akik időt találnak a mindennapi imára, és képesek a tiszta szerelemre, vagy a tisztaságot megszentelik... Szükségünk van korszerű szentekre, XXI. századi szentekre, akik erre korszakra alkotják meg a lelkeségüket. Szükségünk van olyan szentekre, akik el vannak kötelezve a szegények iránt és a szükséges szociális változások iránt. Szükségünk van a világban élő szentekre, a világban megszentelődő szentekre, akik nem félnek a világban élni. Szükségünk van kólát és hot-dogot fogyasztó, internetező és iPodot használó szentekre. Szükségünk van olyan szentekre, akik szeretik az Eucharisziát, és nem szégyellnek a hétvégén sört inni vagy pizzát enni a barátaikkal. Szükségünk van olyan szentekre, akik szeretik a mozit, a színházat, a zenét, a táncot, a sportot. Szükségünk van társaságot kedvelő szentekre, akik nyitottak, normálisak, barátságosak, vidámak és jó barátok. Szükségünk van olyan szentekre, akik e világban élnek, és meg tudják ízlelni a világ jó és tiszta dolgait, de mégsem világiasodnak el..."

Soós Viktor és Zsuzsi

Élő Szentélyek szentélye – szívshentély, házishentély

A házishentély nem csak egy hely az otthonunkban az imádságra, hanem egy szent hely, mint a pusztában az égő csipkebokor, ahol le kell venni a sarunkat, vagy a Tábor hegye, ahol jó lenni, mert Isten van jelen. Egy olyan hely, ahol Isten szeretete megérinti a földet.

1963 novemberében Kentenich atya a következőket írja a házishentély alapító levelében.

„Van Összhentélyünk. Vannak leányszentélyeink és a leányszentélyek között központi (nemzeti) szentélyek.

Most jön ehhez egy harmadik szó, ami talán ebben a formában szokatlan: házishentélyek.

Sokan közölünk a házukat nem csak úgy általában szentelték a Szűzanyának, hanem mint »élő szentélyt« ajánlották fel neki. Most kell nagyon figyelni! Ami most jön, a jövő számára alapvető jelentőségű lehet.

Ami érvényes az Összhentélyre és érvényes a leányszentélyekre, az áll a házishentélyekre is. Ezzel mindaz, amit megbeszélünk, szerfelett konkrétá válik...»

„Mi tehát a házishentély? Az, amikor szentéllé tesszük a saját családi otthonunkat, vagyis az a hely a lakásunkban, amelyet az Istenanyának szentelünk. Onnan árad ránk az Istenanya segítségével, aki így akarja megvalósítani közöttünk feladatait. Ő gondoskodik arról, hogy az egész házat vallásos légkör járja át, és ez tartsa össze az apát és az anyát, hogy ez a légkör töltsen el a gyermekek és az unokák szívét.»

Ebből elsőként a következő mondatot szeretnék kiemelni:

„A házi szentély alapvető jelentőségű lehet a jövő számára.”

Itt eszünkbe jut a Schönstatt mozgalom magyarországi sajátos útja, amikor is az óbudavári nemzeti szentély felépülését a házi-szentélyek sokasága, hálójá előzte meg.

Erről Tilmann atya így beszélt egy alkalommal:

„Jelenleg hangsúlyeltolódásban élünk... A Szűzanya itt valami újat kezdett el Magyarországon. Nem a szentéllyel kezdte, hanem kiválasztotta a házainkat. Itt lakik. Kis kegyhelyek, ahol közel van hozzánk, ahol Jézus velünk van a házasság szentségében. Ezek a házak kapcsolatban vannak egymással. Olyan, mint egy nagy erőtér. Egyre erősebb lesz..., egy kegyhely, ahol egy nagy terület tartozik a Szűzanyához és az Üdvözítőhöz. Ezt a folyamatot alulról hordozzák... Isten most másik utat választott. Nálunk nem egy központi hellyel kezdte, hanem a házakban... Ebben az esetben az egyes házak ereje sokkal nagyobb. A házi-szentélyeinkből apostolok kelnek útra. A Szűzanya küld minket. A házukban a Szűzanya nem csak értünk és a gyermekeinkért dolgozik, hanem mindazokért az emberekért, akiket elérünk. Valódi központ, amiből kiárad valami.”

A házi-szentélyeknek ilyen formán van egy **közösségi dimenziója**.

Közösséget teremt, kapcsolatot eredményez és összeköt másokkal. Tilmann atya egy városhoz hasonlítja:

„Olyan a házi-szentélyek hálójá, középpütt a Schönstatt-központunkkal, mint egy város. Az egyes házak összeköttetésben vannak egymással, és mindegyik a magyarországi Schönstatt-tal, Óbudavárral. Ez olyan, mint egy új város, Anyánk és Királynőnk városa, ahol Krisztus a király, aki uralkodik. Jézust és Máriát mindig együtt kell látniuk. Sose dolgoznak külön, mert nagyon szeretik egymást.”

A közösségi dimenzión túl természetesen annak **személyes dimenziója a legfontosabb.**

Otthonunk különleges helye. Hely Máriának, hogy része legyen az otthonunknak. Lehet a személyes megújulásom, felajánlásaim, törekvéseim, és a növekedésem helye.

Erőforrás, amely különféle kegyelmek forrása. Kegyelmeké, amelyek Isten ajándékai, amelyek képesek felülmúlni, felülírni minden emberi képtelenségemet és gyámoltalanságomat.

Reményik Sándor így ír erről a *Kegyelem* című versében (részlet)

*„S akkor – magától – megnyílik az ég,
Mely nem tárult ki átokra, imára,
Erő, akarat, kétségbeesés,
Bűnbánat – hasztalanul ostromolták.
Akkor megnyílik magától az ég,
S egy pici csillag sétál szembe véled,
S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.*

*Akkor – magától – szűnik a vihar,
Akkor – magától – minden elcsitul,
Akkor – magától – éled a remény.
Álomfáidnak minden aranyágán
Csak úgy magától – friss gyümölcs terem.
Ez a magától: ez a Kegyelem.”*

Itt gondolunk Kentenich atya háziszentélyekről szóló írásából egy másik mondatára, amely így szól:

„Ő gondoskodik arról, hogy az egész házat vallásos légkör járja át...”

Otthonunk légkörét sajátos kegyelmekkel alakítja. Melyek a háziszentély kegyelmei?

A lelki otthonosság kegyelme: otthonosság az otthonunkban, otthonosság Isten országa dolgaiban és otthonosság a másik szívében.

„Egyszerűen beleéljük magunkat abba, hogy az Úr itt van közöttünk, a házastársunkban. Beleéljük magunkat abba, hogy a Szűzanya a mi anyánk. Jézus és Mária szeretik egymást, és együtt szeretnek minket. Minket, mint házaspárt.” (Tilman atya)

A lelki átalakulás kegyelme: Jónak lenni nehéz. Gyakran látjuk az e felé vezető utat, tudjuk mit kell tennünk, de ugyanilyen gyakran érezzük meg énünk esendőségét is és szembesülünk azzal, hogy nem vagyunk rá képesek. A megújulás, a lelki átalakulás kegyelem. Kegyelem, hogy jobban tudjunk szeretni, hogy nagyok lássuk egymást, hogy megtanuljuk és gyakoroljuk a megbocsátás kultúráját. A legfontosabb, amit tehetünk, hogy a házishentélyben elidőzve kérjük ezt a kegyelmet.

Az apostoli gyümölcsözőség kegyelme: Apostoli feladatok várnak ránk naponta a családjunkban, a közvetlen környezetünkben vagy azon túl. Ezek nem mindig könnyűek, s ezekhez emberi erőfeszítéseink, képességeink, karizmáinkon túl szükségünk van Isten és Mária segítségére. A hely, ahol erőt és mindent megkaphatunk ehhez, a házishentélyünk.

A harmadik mondat, amit Kentenich atya írásából szeretnék kiemelni, talán a legfontosabb a házishentély vonatkozásában:

„Ami érvényes az Összentélyre és érvényes a leányszentélyekre, az áll a házishentélyekre is. Ezzel mindaz, amit megbeszéltünk, szerfelett konkrétá válik...”

Tehát e szerint a házishentélyekre is érvényes a schönstatti alapító levél hat ígérete és hat elvárása.

Mit ígér?

1. „Szívesen idetelepszem közetek és bőkezűen osztok adományokat és kegyelmeket...”
2. „Magamhoz vonzom az ifjú szíveket...”
3. „Nevelem őket...”
4. „... hogy hasznos eszközökké váljanak...” Isten Országá számára.
5. „(hasznos eszközökké váljanak) a kezemben...”, hogy nagy dolgokat vigyek velük végbe!
6. „Kialakítsuk együtt az új embert az új közösségben...”

Mit kér?

1. „Bizonyítsátok be először, hogy valóban szerettek, hogy komoly a szándékotok!...”
2. „Az önmegszentelést követelem meg tőletek...”
3. „A magatokkal szemben támasztott követelményeket... a legmagasabbra fokozzátok...”
4. „A hűséges és még hűségesebb köteleltségjeljesítés...”
5. „A buzgó imaélet...”
6. „Gyarapítsátok hát szorgalmasan a kegyelmi tőkét!...”

„Semmit Nélküled, semmit nélkülünk!” Engedjük Mária által vezetni magunkat, aki munkatársainak hív minket.

Szívszentély

Isten képmásai vagyunk, (egy istenarc van eltemetve bennünk) testünk a Szentlélek temploma és Krisztus hordozóként élő szentségtartók vagyunk. Mária igent mondott az angyal üdvözlétekor és első Krisztushordozóként példát élt elénk. Ezért és ebben kérjük azóta is az Ő segítségét.

Arra vágyunk, hogy szívünkbe költözzön Mária, és segítsen a küzdelemben. A szívszentély a cél, ezt akarjuk végül elérni.

Házi szentélyeinkben nem csak a Jóistenre, a Szűzanyára, hanem házastársunkra is rátalálhatunk. Amikor együtt leülünk a

házi szentélyünkbe, beszélgetünk a nap eseményeiről, vagy csak hallgatunk és fogjuk egymás kezét, kipihenjük magunkat a Szűzanya jelenlétében. Keressük a találkozást egymással és a társam szívében lakó Istennel. Közelebb kerülünk egymáshoz és ez jóleső érzéssel tölt el minket. Ilyenkor épül a szív-szentély. Isten köztünk lakik és megtart minket az egymás iránti szeretetben.

A szív a teljes emberi személyiség központja, amiben szentély van. Szív-szentély van bennem és a társamban is. A legtöbb, ha a társam szívében tanulom meg imádni Istent.

A másik szívében felfedezni, meglátni, tisztelni, szeretni, imádni az Istent az én szívemben kezdődik el. A szívembe kell írnom őt.

Így épül az egymásba írt szívek szövetsége, az Egymásba Írt Szívek élő Szentélye.

A legfőbb cél tehát, hogy szívközösséget alkossunk egymással.

Tilmann atya így beszélt a szív-szentélyről:

„Szív-szentély – ezért csinálunk mindent!” Tehát a szív-szentélyért és a házasságszentélyért van minden. Látják, így épül fel

Schönstatt. Alulról épül: a szívszentély – a házasságszentély – családi háziszentély és csak ezután az óbudavári nemzeti szentély.

Később, ha megkérdezik egy schönstattit: *„Mit akartok ti schönstattiak?”* Azt fogja válaszolni: *„Élő szentélyek vagyunk. A szívünkben lakik a Jóisten. Ez Schönstatt!”*

Ha tovább kérdezik: *„De van családmozgalmatok is?”* A válasz: *„Igen, a házasságunkban jelen van a Jóisten! Ez a Schönstatt családmozgalom.”*

„De azt hallottuk, hogy beszélgetnetek kell egymással minden héten.” *„Természetesen. Ha mi beszélgetünk egymással, akkor ez olyan, mintha a templomban lennénk, ahol Jézus jelen van az Eucharisziában.”*

„De meg is kell értenetek egymást. Hallottam, hogy milyen nagy kommunikációs technikát fejlesztettetek ki.” *„Természetesen. A házastársam szívében jelen van a Jóisten. Meg kell Őt hallgatni, érteni, még egyszer megérteni. És azt adni, ami tetszik Neki, ami erőt adó...”* Vagyis a házasság-pedagógiánkat a szívszentélyből kiindulva fejlesztjük ki. Ha aztán ünnepeljük az eucharisziát, akkor az Úr a szívünkben van, a házasságunkban van, és jelen van a közösségben is.

Ez fontos. Azt akarom mondani, hogy amit most mondtam: ez (egy) alapító okirat.²²

Most, hogy megvan nemzeti szentélyünk neve: *„Egymásba Írt Szívek Szentélye”* Tilmann atya mosolyogva néz le ránk. *„Szívszentély – ezért csinálunk mindent! Élő szentélyek vagyunk. A szívünkben lakik a Jóisten. Ez Schönstatt!”* Nem hagyhatjuk abba a munkát, hanem utunkat folytatjuk tovább, mert ez csak a kezdet.

Milyen az a szív, ami másokat befogad, ami másoknak otthont ad, ami képes közösséget teremteni, ami méltó, hogy szentély, szívszentély legyen?

²² Tilmann atya a TECSENGŐ látogatásakor Münchenben, 2009. március 19-én.

– Oltalmazó, ahol menedéket találunk. Ha valóban szívközségben élünk biztonságot találunk a másik szívében. Oltalmazzuk egymást őszintén, nyitottan gyengeségünk teljes tudatában. Mikképpen egy családban is a gyerekek, mindig oltalmazó otthonra találnak például az anya szívében.

– Fölemelő, ami lelkesít és segít leküzdeni a bennünk kísértő „nehézségi erőt”, hajlamot a keserűsége, a lehangoltságra. Fennáll a veszélye annak, hogy egy idő után lehúzzuk egymást. Ezt nem szabad engednünk, dolgoznunk kell azon, hogy szeretetünk fölemelő és lángoló legyen, ami állandóan fölfelé húz.

– Támogató és elviselő, ami minden élethelyzetben biztosít a szeretetéről.

– Tiszteletteljes, mert tiszteli a másik embert. Tiszteli akkor is, sőt annak ellenére, amikor látja a másik gyengéit, korlátait, tökéletlenségét és törekenységét.

– Jóságos, ami képes lemondani saját magáról a másik javára, nem a másik hibáira tekint, hanem elfogadó, önzetlen szeretettel fordul a másik felé. De nem azért, mert a többieknek is el kell viselniük engem, ezért én is el akarom viselni őket. Nem, ennek túláradó jóságból kell fakadnia, újra és újra átjárnia a szívünket.

– Felelősségteljes, mert mellettem áll akkor is, ha az életem tévútra téved. A felelősségteljes szív szabadon felelősséget vállal a másikért. Úgy, mint Mária szíve, aki magára vállalta, hogy Jézus Krisztus által Istenhez találjunk. Ő, aki szabadon felelősséget vállalt az igenjével, hogy megmentsen minket.

Összentély – óbudavári szentély – háziszentély – szívszentély. Mind forrás, amelyből meríthetünk, hogy alakuljunk és igazi Krisztushordóként Máriával együtt mindig igent mondjunk Isten szavára. Így született és így növekszik bennünk is az „Egymásba Írt Szívek Szentélye”.

Hodován Péter és Margit

Milyenek a magyarok?

Tudományosan látszólag megválaszolhatatlan a kérdés. Hiszen minden ember más és egyéniség, ezt azért koronként más és más módon látta a történelem során az emberiség. A középkorban virágzott a népek karakterológiai megközelítése. A magyarok tekintetében az egyik első forrás a témában Bölcs Leó bizánci császár Taktika című műve 904-ből: „*Ámde szólni fogunk a türkök [magyarok] szervezetéről és hadirendjéről, mely keveset vagy mit sem különbözik a bolgárokétól; hogy **férfiakban gazdag** és **szabad** ez a nép, és egyéb pompát, a bőséget mellőzván, csupán arra van gondja, hogy **vitézül** viselkedjék a maga ellenségeivel szemben. Ez a nép tehát, amely egy fő alatt áll, fellebbvalóitól kemény és súlyos büntetéseket áll ki elkövetett vétkeiért, és nem szeretet, hanem félelem tartja őket féken; **a fáradoalmakat és nehézségeket derekasan tűrik, dacolnak a hőséggel és faggyal** és a szükségekben való egyéb nélkülözéssel, mint afféle **nomád nép**.*”²³ A leírás tipizált jegyeket vesz észre a magyar hadsereget vizsgálva, ami más hasonló életmódot és hadászati jellemzőket mutató népekre éppúgy igaz²⁴, mint a magyarokra. Szokás volt a korban ókori szerzőktől átvenni részleteket, és leírni egy hasonló harcászattal rendelkező népre vonatkozóan évszázadokkal később, mint az adott forrás időszaka. Itt maga a szöveg is utal a bolgárokra. A vitézség mellett a nomád nép fogalmába a barbárságot, pogányságot is beleértik a későbbiekben. Nagy karriert fut be az I. világháború után is népünk barbár természete ázsiai eredetünkkel összekapcsolva. Itt is korábbi népek, a szkíták leírását vegyítik a

---

²³ Bölcs Leó: Taktika. In: *A honfoglalás történetének forrásai*. 1974, 29.

²⁴ Bácsatyai Dániel: *A kalandozó hadjáratok nyugati kútfői*. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 2017.

magyarokról hallottakkal a leírások. Büszkék szoktunk lenni arra, hogy egykor rettegtek tőlünk („A magyarok nyilaitól ments meg Uram, minket!”²⁵), ma már lehet, hogy nemzeti büszkeségünknek nem ez adja leginkább alapját.

A sztereotípiák ugyanakkor hordoznak valós elemeket is mindig, amelyek mégis mutatnak egyedi karakterjegyeket egy-egy népcsoportra, így a magyarokra vonatkozóan is. Ha a következő képeket egymás mellé tesszük, nem nehéz közös motívumokat felfedezni.

Az aquilleai altemplom nomád lovas ábrázolása, ami vélhetőleg a magyar harcosokról lett mintázva a X. században²⁶ hasonlóságot mutat a 16. századi magyar huszár²⁷, illetve Basset magyar huszárt ábrázoló 19. századi festményével és a ma már turista látványosságnak számító hortobágyi csikósokkal²⁸. A fegyverzet változott, de a virtus ugyanaz. Nem hiába lett hungaricum a magyar huszár és a Magyar Értéktár része a pásztorkultúra és a karikás.

Nem véletlenül máig társítják a magyarokhoz a rendkívüli lovagló érzéket és tudást. Ez az alapja a magyar huszárság nemzetközi karrierjének az európai hadseregekben évszázadokon át. Az idézett Bölcs Leó leírás már megfogalmazza a szabadságszeretetet. Ez fakadhat sokféle gyökérből, lehet, hogy a nomád életvitel is szerepet játszik kialakulásában, mindenesetre szintén végigvonul történelmünkön vándormotívumként. Gondoljunk a török elleni küzdelmekre, a kuruc mozgalomra, az 1848–49-es szabadság-

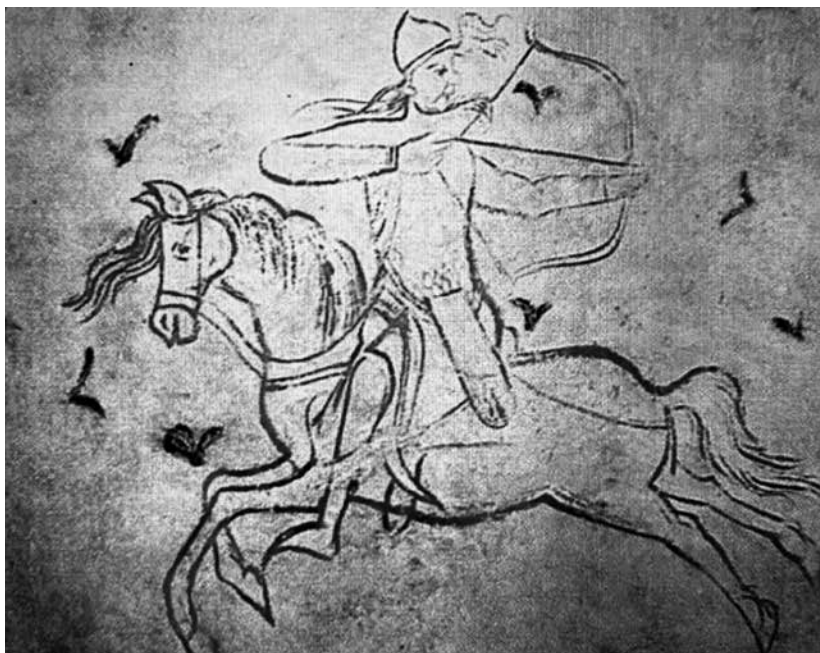
---

²⁵ rubicon.hu/kalendarium/899-szeptember-24-a-kalandozo-magyarok-gyozelme-berengar-folott

²⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/Mindennapi_%C3%A9let_a_magyar_honfoglal%C3%A1s_kor%C3%A1ban#/media/F%C3%A1jl:Hungarian_warrior.jpg

²⁷ <https://magyaremlekekert.hu/2011/11/13/nemzetunk-evezredes-oroksegei-a-hungarikumok-ii/>

²⁸ <https://sokszinuvidek.24.hu/eletmod/2017/07/12/magyar-ertek-es-a-csikosok-kincse-a-hortobagyi-karikas-ostor/>

harcra. A szabadság hívására felkelő nép romantikus képe rólunk, többek között Liszt Ferenc hatására, a 19. század végére megerősödik, mert a Rákóczi-indulót sokan összekötik máig a magyar lélekkel és a magyar szabadságszeretettel.²⁹ Ez épül tovább 1956 eseményei következtében. Biztos, hogy ilyen módon a rólunk alkotott sztereotípiák, más népek véleményei ránk is visszahatnak tudat alatt.

A nyelvünk fontosságát kultúránkban többen másként fogalmazták meg. Auriel Sauvageot a magyar nyelvet jó ismerő, Magyarországon hosszú ideig élő francia tudós szerint „*a francia beszédben nyilvánul meg, míg a magyar zenében, táncban,*

---

²⁹ Lásd Pethő-Vernet Csilla: A magyar zene, a magyarok, a romantikus hősi toposz és a Rákóczi-induló fogadtatása Franciaországban. In: *Magyarország-kép Franciaországban*. Magyarágkutató Intézet, 2022. 197–225.

költészetben.”³⁰ A nyelvünk egyedisége sokszor a szigetnyelv mi-voltból Európában kiváltja a nyelvünk megtanulhatatlanságának kliséjét is. Miként Ferenc pápa is említi: „A magyarok azért beszélnek idegen nyelven, mivel magyarul Magyarországon kívül nem beszélnek, kivéve a mennyben, hiszen örökkévalóság kell a magyar nyelv megtanulásához.”³¹

Számos más tulajdonságot is szokás a magyar karakterhez társítani. A DeepL mesterséges intelligencia szerint 9 pontba szedhetők a magyarokra jellemző karakteres vonások:

- 1. A nyelv:** jelentős szerepet játszik a magyarság kultúrájának és identitásának formálásában,
- 2. Büszkeség az örökségre: történelem, művészet, sport, néptánc, zene,**
- 3. Vendégszeretet:** a vendégekhez nagylelkűek, **a társasági élet központi eleme az étel.**
- 4. Konyha: gulyás és paprika,** receptek és ízek iránti szeretetet tükröz.
- 5. Irodalmi és művészeti hagyományok gazdagsága: Petőfi, József Attila.**
- 6. Nacionalizmus:** A magyar történelmet a nacionalizmus időszakai jellemzik, különös tekintettel a magyar identitás és szuverenitás kérdéseire. Az 1920-as **trianoni** békeszerződés, amely jelentős területek elvesztéséhez vezetett, továbbra is jelentős történelmi esemény, amely befolyásolta a nemzeti identitást.
- 7. Termálfürdők**
- 8. Erős munkamorál**
- 9. Innováció és technológia:** Erős iskolarendszer, sok feltaláló.

³⁰ Sauvageot, Aurélien: *Magyarországi életutam*, Budapest, 1988. 291.

³¹ <https://mandiner.hu/belfold/2023/05/kulfold-vatikan-papalatogetas-budapest>

A 6. ponthoz hozzáfűzhetjük, hogy a magyarok hazaszeretők. Hiszen ugyanerre a kérdésre, 6. pontként az amerikaiaknál hazaszeretet szerepel. A románoknál pedig történelmi bonyolultságok, ami finoman jelzi a történelmük és a lakhelyük összetett viszonyát, ami minket is érint, illetve azt, hogy az, ami a kis népeknél nacionalizmus azt a nagy nemzetek hazaszeretetéként interpretálják. Itt tegyen valaki igazságot! Ez nézőpont kérdése. Az első 4 pontban viszont azonos tulajdonságok vannak náluk is felsorolva: nyelv, vendégszeretet, konyha, folklór, ami azt jelzi, hogy a közép-európai népek jellemző vonásai között számos közös.

A Pew Research Center 2023. decemberi felmérése szerint 24 ország összehasonlításában a magyarok kötődnek a legpozitívabban honfitársaikhoz. Az átlag 83%-ban, míg a magyarok 93%-os kötődése saját honfitársaikhoz első helyen szerepel ebben a vonatkozásban.³²

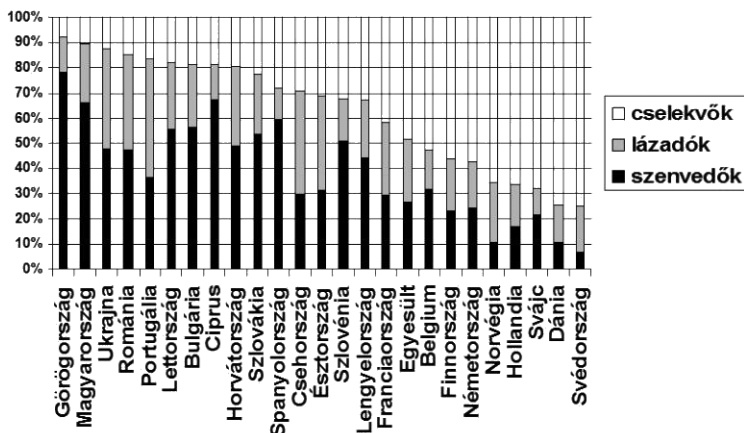
A tőlünk nyugatra élő népek általában lenézéssel fordulnak felénk, számukra a nyugat- és a kelet-európai létezés értékhierarchiát is jelez. Ausztriától keletre pedig egy alacsonyabb értéket képviselő világ kezdődik. Miként 2008-ban írt tanulmány közli: Minket előszeretettel tekintenek kicsit „primitíveknek, barbároknak, de kedveseknek.” Ez utóbbi kijelentés már keletről érkezik: Az orosz levéltárban is megforduló kutató, Székely Gá-

³² <https://www.pewresearch.org/global/2023/12/06/attitudes-on-an-inter-connected-world/>

bor szerint Moszkvában a megítélésünk 2008-ban megelőzte a lengyelekét, de elmaradt a bolgároktól és a kelet-németektől.³³ Onnan nézve hiába vagyunk közel nyugathoz, ez még kevés. Természetesen nagyon szubjektív egy ilyen megközelítés, de tapasztalatból tudjuk, 2 éves franciaországi kint létből, sok utazásból, hogy mégis valóban ma is élnek sztereotípiák a magyarokra vonatkozóan, és hiába ezer éves magyar keresztény államiságunk a barbár, elmaradott kép elemei ma is fel-felbukkannak.

Egy 27 uniós országot összehasonlító reprezentatív vizsgálat szerint 3 állampolgári attitűd mintázatát lehet minden országban felfedezni a 21. században: A „cselekvő” emberét, aki maga irányítja sorsát és ezt nem várja mástól, hogy sorsát alakítsa. A lázadót, aki minden szabályrendszer ellen fellép és nem érzi jól magát a bőrében, hanem mindenért reklamál. Ez minden országban 25% körül mozog a megkérdezettek között. És a „szenvedő”

1. ábra. A „cselekvők”, a „lázasók” és a „szenvedők” megoszlása az egyes európai országokban.

³³ Székely Gábor: Magyarként Európában. In: Magyarként Európában., Század Társaság, 2008.

attitűdét, ami azt jelenti, hogy az állampolgár azt várja, hogy az állam segítsen rajta és irányítsa sorsa folyását. Ő nem tesz a sorsa jobbjá tételéért, nem gondolja, hogy befolyással lehet a saját életére. A magyar állampolgárok igen nagy számban szenvedőként lettek azonosítva és cselekvőként csak 10 % körüli mértékben, ami ijesztő.³⁴ Érdekes módon nem is a Nyugat-Európa országai járnak élen a cselekvők számában, hanem Skandinávia. A szenvedő attitűd domináns országok pedig kirajzolják Európában a második jobbgyság területét. A görögök után a 2011-ben publikált kutatás szerint a legtöbb szenvedőként magát értelmező állampolgár Magyarországon van. Annak örülhetünk csak, hogy ezen lehet változtatni, és rajtunk is múlik, hogy ez a trend megváltozzon.

A német származású Tilmann atya a magyar Schönstatt mozgalom alapítója nem előítéletek alapján, hanem sok évtizedes tapasztalatai alapján így vélekedik a magyarokról:

*„A magyarok **hódító** típusok. Messze keletről jöttek lóháton, és meghódították a Kárpát-medencét, mindent, amit láttak. **Hódító és nagyszívű emberek. Szabad farkasok**, azt csinálnak, amit akarnak. **Szív-személyiségek**. Igyekezzünk nagynak látni a másikat!*

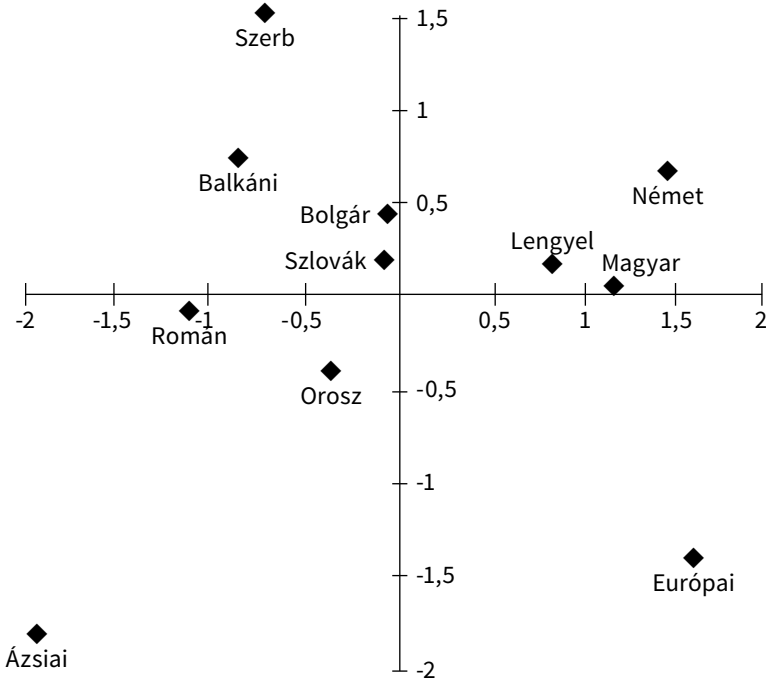
Kentenich atya kedvenc gyermekei.

*Ha nagy, mély hivatásunk van, a szenvedés, a kereszt is növekszik, nem csökken. Ha növekszik az életszentség, érezhetjük, hogy gyengék vagyunk, mert nagyobbak a keresztetek. Ilyenkor nem sírunk, nem panaszkodunk, mert ez normális. Ha nincs nehézségünk, akkor az csak egy kis szünet. Menjünk és építsünk egy kört, a háziszentélyünk köré. A háziszentélyünk az apostoli központ. A hivatásunk: **szív és kard**.”³⁵*

³⁴ Csepeli György – Prazsák Gergő: *Az el nem múló feudalizmus*. 2011.

³⁵ Tilmann Beller 2009. július 8. beszéd részlete. In: *Az óbudavári szentély karaktere*. Óbudavár, 2023, 12.

A nagyszívűség fontos erény, ezt látta meg bennünk Tilmann atya, illetve a független, harcos, őszinte gondolkodásunkat értékelte.

2. ábra. A nemzeti és kontinentális kategóriák közös MDS tere, 1994.

Ha azt nézzük, hogy a magyarok miként értékelik önmagukat más népekhez viszonyítva az érdekes mintázatot mutat. Hunyady György kutatásai szerint³⁶, amit gimnazista diákok körében végzett a magyarok magukhoz legközelebb az amerikaiakat látták, de őket maguknál is pozitívabb színben tüntették fel. A barátságos, öntudatos, népszerű, humoros, politika iránt érdeklődő tulajdonságokat tulajdonítva nekik és magunknak is. A legnegatív-

³⁶ Hunyady György: Sztereotípiák a változó közgondolkodásban, 1996. 131.

vabb színben 1991-ben a reprezentatív vizsgálat során a románokat látták, illetve a kínaiakat.

A legkevésbé a szorgalmas kifejezést találták a megkérdezettek igaznak saját nemzetükre nézve általánosan a felmérés pillanatában. Krausz Ferenc 2023-as Nobel-díjas szerint a magyarok **szorgalmasok**³⁷, de ez azt is jelenti, hogy előbb halnak meg átlagosan néhány évvel a környező országok lakosaihoz képest. A szorgalmas vagy lusta jelző sztereotípia, ami kerülendő, illetve változhat évtizedek alatt, ahogy a népmesei okos fiú és szorgalmas lány is az. A 2023-as októberi adatok alapján Magyarországon a munkanélküliség messze az európai átlag alatti (4,1%), ami alátámasztja a magyar szorgalmat. A Kádár-kor demotiváltságából kilépve a szorgalom értékévé válhatott, amit a külföldön dolgozó magyarok tapasztalatai is igazolhatnak. Csak remélhetjük, hogy ezzel együtt jár a szenvedő attitűd átalakulása is, ahogy a szomszéd keresztény népek tőlünk való rettegése is megszűnt a kereszténység felvételével, mégis még a 13. századi Roland-énekben a mórok oldalán szerepelteti az eposz a magyarokat. Mára már a pogányság vádja nem tartozik a nemzeti sztereotípiáink közé, de a váltáshoz szükséges volt számos évszázad.

A magyar karakter sajátosságait időn állóan fogalmazza meg Arany János a Toldi estéjében Toldi halálos ágyán a végrendelkező Toldi és Nagy Lajos király párbeszéde:

„Szeresd a magyart, de ne faragd le” – szóla,

„Erejét, formáját, durva kérgét róla:

Mert mi haszna sí mább, ha jól megfaragják?

Nehezebb eltörni a faragatlan fát.”

*Toldi jó tanácsára adott királyi válasz más oldalról közelíti meg a kérdést, ami nem jelenti azt, hogy Toldi véleménye ne lenne részben igaz, de talán a kettő együtt teszi ki a reális valóságot:
Hajt az idő gyorsan – rendes útján eljár –*

---

³⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=1b64pbQ9pro>

*Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár;
Változik a világ: gyengül, ami erős,
És erős lesz, ami gyenge volt azelőtt.*

A vitézség értéke a puskaapor feltalálásával megváltozott a 14. században, ahogy ma számos technikai felfedezés teszi fontossá a kreativitás mellett a szorgalmat, a kitartást a tudás megszerzését.

A másik tavalyi Nobel-díjasunk, Karikó Katalin így fogalmazott, amikor hazajött a Nobel-díj okán:

„Amikor felvételizni jöttem 1973-ban, elmentem a Hági étterembe, a platánfák alatt megettem egy hideg, tejszeles meggylevest, és megígértem, ha fölvesznek, akkor minden évben visszajövök egy hideg, tejszeles meggylevesért. A férjemmel a Szabadság moziba jártunk a Széchenyi tér sarkán, és a város minden részét bejártuk. Nagy szeretettel emlékezünk vissza, amikor ellátogattunk Szegedre. Ha megnézik a Szerelmes földrajz című filmet, megtudhatjátok, hogy számomra Kisújszállás és Szeged az a két város, amelyekhez a szívem húz, mert itt történtek életem fontos eseményei.”³⁸

Az általa körvonalazott **otthonosság** fontos karakterjegy, ami a **nagyszívűség**gel állhat kapcsolatban, akkor is, ha nem állíthatjuk, hogy egyedülállóan magyar specifikus karakterjegy.

A magyar karakter sajátossága lehet az is, hogy más nemzetekkel együtt élve számos tulajdonságot halmoz fel, amelyek az alkalmazkodó készségét növelik. Az adott kor kihívásaihoz ezért tud alkalmazkodni 2000 év óta. István király Intelmeinek egyik

³⁸ [https://sci.u-szeged.hu/sztehitek/2023-oktober/kariko-katalin-megfogadta-minden-evben-visszater-szegedre-tejolos-meggylevest-enni?object Parent FolderId=30827](https://sci.u-szeged.hu/sztehitek/2023-oktober/kariko-katalin-megfogadta-minden-evben-visszater-szegedre-tejolos-meggylevest-enni?object%20ParentFolderId=30827)

gondolata ma is hasznos lehet: „*az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő.*”³⁹

A magyar hagyomány része a Szűzanya tisztelete is, szövetség Máriával a bajban. Ennek eredete visszamegy egészen a kereszténység felvételéig. 1038-ban Szent István király látva, hogy emberi erők nem tudják már az utódlását biztosítani, Imre herceg halálát követően, felajánlotta halála előtt az országot Szűz Máriának:

*„Mennyek királynője, e világ jeles újjászerezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom; nekik utolsó istenhozzádot mondvá lelkemet kezébe ajánlom.”*⁴⁰

Ezzel első királyunk szövetségre lépet az Isten anyjával, hogy biztonságban tudja felépített országát. A magyarság megmaradásának támpontja ez a tett. Ezt ünnepeljük október 8-án Magyarok Nagyasszonya ünnepén. Ez a máriás tisztelet megerősödött az évszázadok során. Jelzik a Boldogasszonynak szentelt templomok, a róla elnevezett települések, a Mária-kegyhelyek sokasága és sok más hozzá kapcsolódó kulturális elem Magyarországon.

Kentenich atyának nem volt kapcsolata a magyarokkal, viszont volt az amerikaiakkal. Száműzetése alatt egy kápolna felavatására kérték meg, a következőket mondta 1964-ben Madisonban, ami a mostani kápolna karakterének megtalálásában is segítség lehet:

„Mit jelent az, hogy a Szűzanya ebből a kis kápolnából egészen különleges módon tevékenykedik? ... És most rajtunk, amerikaiakon a sor: »Vajon itt is vannak kőtömbök, amelyekből szenteket

³⁹ István király intelmei.

⁴⁰ Szent István legendája Hartvik püspöktől. In. *Árpád-kori legendák és intelmek*. Szépirodalmi könyvkiadó, Budapest, 1983. 48–49.

lehet faragni? ...Minél jobban megismerem az amerikaiakat gyermeki természetükkel, egyszerűségükkel, nyitottságukkal, annál inkább meg vagyok győződve arról, hogy megvan bennük az, ami ahhoz kell, hogy szentté váljanak.

Csakhogy, hiányoznak a faragók, ...akik egy ilyen figurát képesek kifaragni. Mit jelent ez? Hiányoznak a pedagógusok. És akkor a Szűzanya azt mondja: Ha hiányoznak nektek a pedagógusok – itt vagyok én, én elvégzem a munkát! Tudják, a Szűzanya a nagy nevelő. Mit akar? Nevelőket nevelni, akik szenteket formálnak!«”⁴¹

Elsődleges mindenképpen az önnevelésünk, illetve a szülők nevelő szerepe, akik segíthetnek abban, hogy megtaláljuk a saját értékeinket, egyéniségünk karakterjegyeit. Babits Mihály az önnevelést így kapcsolja össze az emberi élet szenvedésével:

*Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dúló,
legfájóbb mélyünkbe belefűrő fűrő?
Szenvedésre lettünk mi.*

*Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:
Óh hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus urunk, segíts meg!⁴²*

⁴¹ Dorothea M. Schlickmann: *Josef Kantenich Egy élet a vulkán peremén*. Családok a családért Egyesület, Óbudavár, 2023, 294.

⁴² Babits Mihály: *Psychoanalysis Christiana*. In: *Babits Mihály összegyűjtött versei II.*, Unikornis kiadó, Budapest, 1997. 55.

Mi hát az a magyar karakterjegy, ami a szentély karakterének megtalálását segítheti? Erre nincs egzakt válasz, a történelmünk egészéből lehet ránk jellemző vonásokat mazsolázni, de ahogy látjuk ezek változhatnak is az idők folyamán. Leginkább a Szentlélek által vezetett zsinat imáival lehet majd megtalálni. És az óbudavári szentély titulusa, ha hatást gyakorol az ide betérőkre visszahathat az egész nemzet karakterének alakulására, nem rövid, de hosszú távon.

Bodó Marci és Rita

Az elmúlt két év különösen is mély és szép folyamat volt a Schönstatt Család életében. A Szűzanya vezetésével megtaláltuk az óbudavári szentélyünk küldetését, karakterét, nevét: *Egymásba Írt Szívek Szentélye*.

A 2023. október 20–23. között tartott, a szentélyünk nevét kereső zsinaton megszületett a gondolat, hogy

nemcsak egy családnapos füzet készül, ami a szentélyünk nevét, a hozzá kapcsolódó mellérendelt értékeket bontja ki, hanem azokat a zsinaton előkerült gondolatokat, emlékeket, tapasztalatokat is összegyűjtjük egy kötetbe, melyek az óbudavári szentély „építőköveit” alkotják. Mik azok a lelki alapok, amelyeken a Magyar Schönstatt Család szentélye áll, amelybe belegyökerezik az Egymásba Írt Szívek Szentélye?

Negyven éve, 1983-ban kezdődött a magyarországi Schönstatt története. Az alapító nemzedék húsz éve, 2004. július 3-án tette le az óbudavári szentély alapkövét, jövőre lesz szentelésének huszadik évfordulója. Nemcsak a múltba tekintünk vissza, hanem a múltból erőt merítve a jövőbe tekintünk. Az alapok, amelyek az elmúlt negyven évben kikristályosodtak, organikusan fejlődtek, kapcsolódtak egymáshoz, mind-mind együtt alkotnak egy egészet, és az óbudavári schönstatti szentélyünk, schönstatti életünk tőkesúlyát alkotják.